

Mūsų

PASTOGĖ

XVII metai

1965 m. balandžio 12 d.

Nr. 14 (831)

Lietuvos
Nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

BENDRUOMENES LAIKRASTIS
AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY
"OUR HAVEN"

Registered at the G.P.O. Sydney for transmission
by post as a Newspaper.

LEIDEJAS: A.L.B. KRASTO VALDYBA

Redaktorius: Vincas Kazokas

13 Percy St., Bankstown, N.S.W. Tel.: 70-8395

Redakcija rankraščius taisy ir trumpina savo
nuožiūra.

Prenumerata: metams £4.0.0, pusei metų —
£2.0.0, trims mėnesiams £1.0.0. N. Zelandijoje
ir Anglijoje kaina ta pati. Kituose kraštuose
metams £5.0.0.

Prenumerata adresuojama: MŪSŲ PASTOGĖ,
Box 4558, G.P.O. Sydney, N.S.W.

Administracijos tel.: 649-9062.

Skelbimai:

1 colis per 1 skiltį 12/-, bendruomeniniai 10/-.

Už skelbimų turinį neatsakoma.

AUKA IR PRISIKĖLIMAS

Kasmet ateina Velykos su savo prisikėlimo dvasia. Prisikėlimas skelbiamas jau tūkstančiais metų, bet to prisikėlimo nuolat ir nuolat žmonija reikalauja ir nuolat jo ilgisi. Ilgisi tie, kurie skelbia prisikėlimą, ilgisi atskiri žmonės, ilgisi ir tautos.

Bet labiausiai paties prisikėlimo ilgį pavergtą tauta. Stai mes jau dvidešimt penkeri metai, kaip esame netekę savo laisvės ir nepriklausomybės, ir kasmet, tikriausiai kasdien, laukiame prisikėlimo, dailomės į šalis klausdami, kas išskels mūsų klausimą ir kas pirmas pakels ranką už mūsų laisvę ir nepriklausomybę. Bet ten, kur šie klausimai yra svarstomi, mūsų nėra ir niekas neįsileidžia. Mūsų darbas ir pastangos yra dirbti taip, kad paveiktume kitus, kurie išdrįstų angažuotis mūsų reikalais ir atitinkamai pasisakyti. Jau dvidešimt penkeri metai šio laukiame ir nesulaukiame. Parodant savo moralinį lygmenį vienas kitas išdrįsta pasisakyti už pavergtuosius tuo pačiu primindamas kad pasaulyje net ir dvidešimtojo amžiaus eigoje, kuris laikytinas pažangos, laisvės ir išsivadavimo amžius, tebegalioja vergija. Tačiau be užsiangazavimo vien tik priminimas taip ir palieka priminimus: gyvenimas vystosi savo keliu, kiekvienas rūpinasi savo reikalais, o jeigu kas nors laisvės šimtmečiuje, laisvės, dėl kurios vyko du pasauliniai karai, dar ir kenčia vergiją, tai ne mums, o kenčiantiems skauda. Atsimenant tokia situaciją belieka tik vienas keltas: kuo daugiau angažuotis ir aukotis mums patį, aukotis ir dirbti tiek, kad įstengtume pralaužti šitą sudėjęsio oportunizmo plutą ir pristiegti prie to, kad net ir laimingieji įtikėtų, jog jų laimė tėra tik laikina, jeigu savos laisvės ir laimės vardan kitur toleruojama vergija.

O tą mes galime tikrai įvykdyti. Reikia tik daugiau drąsos, užsispyrimo ir pasiaukojimo. Kalbame apie prisikėlimą, o birome aukos ir net labai dažnai pasiduodame bendrai nuotaukai — žiūrėjime pirmiausia savų interesų nesirūpinami, kad kitas kenčia priepauidą. Galėjo šitas nesidomėjimas savo kaimyno kiemu būti pateisintas prieš šimtą ar daugiau metų, kada kiekviena tauta arba kiekviena valstybė sprendė savo vidičius ir išorinius reikalus vien tik savo galva, bet šandien pradedis tiek pasikeitė, kada visa žmonija globaline prasme pasidarė viena vienyte organiška bendruomenė, ir kad vienur pasirodė skauduliai kito pasaulio krašto sveikų žmonių pastangoms yra gydomi. Bet tai, žinoma, iki šiolie įgyvendinta arba bandoma įgyvendinti pirmiausia karitatyvinė plotmė: jeigu Indijoje badas, arba Pietų Amerikoje žemės drebėjimas įstūmė vietinius žmones į neišbrendamus sunkumus, tai Amerikos, Australijos ir kitų kraštų žmonės turi kiek susiveržti diržus ir stoti į pagalbą nukentėjusiems kraštams. Gaila, politika yra nuo karitatyvinės pusės atsilikusi visu šimtmečiu ir vadovaujasi pasenusiais principais, kurie seniai buvo kelstini atsižvelgiant

VIZITAS P. AMERIKOJE

MIN. ST. LOZORAČIO APSILANKYMAS
URUGVAJUJE

Lietuvos diplomatinės šefas St. Lozoraitis, grįždamas iš S. Paulyje įvykusio III Pietų Amerikos Lietuvių Kongreso, apsilankė Urugvajuje. Montevideo aerodrome S. Lozoraitis sutiko Lietuvos charge d'affaires a.i. A. Grišonas, Urugvajaus užs. reikalų ministerijos protokolo direktorius įgal. ministeris Roberto Dominguez Gomez, Lietuvos Pasiuntinybės spaudos attache K. Cibiras, vietos lietuvių kolonijos atstovai ir lietuvių grupę tautiniais drabužiais.

Min. St. Lozoraitis, atstovavo A. Grišono lydimas, buvo priimtas Tautinės Valdmosios Tarybos (Prezidentūroje) nario Alejandro Zorilla de San Mar-

tin ir užsienio reikalų ministerio Luis Vidal Zaglio, su kuriais turėjo ilgesnius pasikalbėjimus Lietuvos reikalais.

Min. Lozoraitis vizito pobūdis ir draugingas Urugvajaus vyriausybės nusistatymas pasireiškė ir tuo, kad jis padėjo vainiką prie Urugvajaus nepriklausomybės kūrėjo generolo Artigas paminklo. Šioje ceremonijoje, kurios iškilmingumas buvo parbrėžtas tam tikslui pastatytos kariuomenės garbės sargybos ir kuri rezervuojama svečiams valstybės vyrams, dalyvavo užsienio reikalų ministerijos atstovas protokolo vicedirektorius Puan Carlos Althabe, Lietuvos atstovas Grišonas, Montevideo

Mielus Australijos lietuvių sveikiname Velykų švenčių proga linkėdami tyro šventinio džiaugsmo ir asmeniškos laimės. Velykų Prisikėlimo varpai skelbia ne tik prisikėlimą. Atpirkėjo, bet žadina prisikėlimą kiekvieno širdyje moraline, dvasine ir tautine prasme. Šio prisikėlimo ypač lietuviška prasme ir linkime visiems bendruomenės nariams: kad būtu me darbingi, ištvermingi ir kad mūsų darbai pagreitintų mūsų tėvynės Lietuvos prisikėlimo rytą.

Australijos Lietuvių Bendruomenės
Krašto Valdyba

lietuvių būrys ir Lietuvos draugai urugvajiečiai.

Svečio garbei A. Grišonas su žmona suruošė Pasiuntinybėje priėmimą, kuriame atsilankė užsienio reikalų ministerijos atstovai, Kongreso Užs. R. Komisijos pirmininkas Ulises Pivel Devoto, svetimi diplomatai, spaudos žmonės ir lietuvių visuomenės atstovai.

Lietuvos diplomatinės šefas susitiko su Montevideo lietuvių visuomene. Urugvajaus Liet. Kultūros Draugijos ir parapijos

Mielus Mūsų Pastogės skyrių redaktorius, bendradarbius ir skaitytojus sveikiname Velykų švenčių proga linkėdami su Prisikėlimo dvasia naujo dvasinio atgimimo tiek bendruomeniniame, tiek ir asmeniškaime gyvenime.

M.P. Redakcija ir Administracija

priėmimuose, kurie pasižymėjo labai nuoširdžia nuotaika. Be to, jis kalbėjo La Voz de la Libertad, Lituania en el Uruguay ir T. Jėzuitų radijo programose. Eilė Montevideo dienraščių paskelbė žinią ir nuotrauką apie

min. Lozoraitio atsilankymą, o dienraštis EL DIA ir pasikalbėjimą su juo.

Iš Montevideo svečias išskrido į Kolumbijos sostinę Bogotą.

TAIKOS BELAUKIANT

JUOZAS GIRNIUS

Ilgėme į 1965 metus. Šiemet sukaks 20 metų, kai baigėsi antrasis pasaulinis karas. Šis sukaktis bus iškilmingai minima laisvajame pasaulyje. Tačiau ištiesai eilei kraštų antrojo pasaulinio karo pabaiga ne taiką atnešė, o vergiją įtvirtino. Nėra taikos vergijoje, nėra taikos be laisvės. Kaip nedaloma laisvė, taip nedaloma ir taika. Kol ištiesi kraštai kenčia vergiją, tol nėra pasaulyje tikros taikos. Kai bus jubiliejiškai džiaugiamasi prieš 20 metų pasiektą taiką, bus džiaugiamasi tik pačių laime. O kad šio džiaugsmo nebūtų drumsčiama, bus atkakliai vengiama pažvelgti į pavergtų pusę. Pagrįstai bus vengiama, nes antraip tektų nebe taiką švęsti, o susirūpinti tais, kurie šaukiasi laisvės ir tuo pačiu taikos.

Antrojo pasaulinio karo laimėtojai išdavė Atlanto chartą, skelbusią tautų laisvę, šio karo idėjinį pagrindą. Sovietai nesivaržė komunizmui pavergti išties kraštus, o vakariečiai pustyliai nusilenkė šiam tautų laisvės išdavimui. Milijonus žmonių palikus sovietinėje vergijoje, pasaulio taika lieka tik ironiškas žodis.

Ironiška, kad nejauciama moralinės pareigos reikalauti laisvės sovietų pavergtoms tautom, kai suteikiama laisvė ir tiems kraštams, kurie dar ilgai turės mokytis valstybinio gyvenimo. Nepavydime laisvės spalvotiems žemynams. Žinome, kad laisvė visiems yra lygiai brangi. Todėl nuoširdžiai sveikiname visas Afrikos ir Azijos tautas, įsijungusias į laisvųjų tautų bendruomenę. Bet dar labiau ironiška, kad ir šios tautos gyvai tebeprisimenančios, ką reikiama neturėti laisvės, pasirodo taip pat visiškai abejingos sovietinio imperializmo aukų laisvės šauksmui. Ir už visa ironiška, kad be jokio protesto tautų bendruomenėje sovietinis imperializmas gali vaidinti "laisvės sąjūdžių" globėją ir tautų laisvės apaštą.

Pavergtiesiems taikos žodis negali neskambėti ironiškai. Kaip vienos iš pavergtų tautų vaikai, ir mes nerasime pagrindo

do 20 metų sukaktį nuo antrojo pasaulinio karo pabaigos švęsti taikos sukaktimi. Taika dar nepasiekė mūsų tautos, nes (kartojame) be laisvės nėra taikos. Ir kai per 20 metų nuo antrojo pasaulinio karo pabaigos sukaktį bus deklamuojama apie taiką, mes turėsime klausyti pasaulio sąžinę, ar yra teisės švęsti taiką užmirštant tuos, kurie palikti vergauti.

Sis klausimas nereikš kursty-mo į karą. Tenka tai įsakyti pastebėti dėl to, kad neteisi sąžinė šiandien kiekvieną laisvės šauksmą tuojau pat beatodairiškai apkaltina karo kurstyti. Niekas negalime karo norėti, žinodami, kad jis būtų žmonijai katastrofa. Tačiau tai nėra pagrindas nesirūpinti likimu tų, kurie ne taika džiaugiasi, o vergiją kenčia. Ir be karo yra priemonių nepalikti vienu tų, iki kurių taika dar nėra atėjusi. Ne ginklų nutilimas skelbia tikrą taiką, o teisės ir laisvės įkūnijimas. Todėl taiką vertina ne tie, kurie žodžiais ją aukština, ramindami savo sąžinę, o tie, kurie dėl jos kovoja, nesibaimindami ginti teisybę ir laisvę. Pavergtieji skaudžiausiai jaučia, ką reikiama neturėti taikos, ir todėl jie nuoširdžiausiai ir ilgisi tikros taikos. Rūpindamiesi savosios tėvynės ir kitų pavergtų kraštų laisve, tuo pačiu rūpinamės ir taika — nuoširdžiau už tuos, kurie ją švęs, turėdami mintyje tik save pačius ir džiaugdamiesi tik savo laime.

(Aidai, 1965 m. sausis)

R. VOKIETIJOS MOKSL-KAS PASITRAUKĖ Į VAKARUS

Iš Berlyno pranešta, kad iš Rytų Vokietijos nuvykęs į Hamburgą, Vakaruose pasiliko žymus ulbrichtinio krašto mokslininkas, Mokslių akademijos vokiečių kalbos ir literatūros instituto vedėjas prof. J. Erben. Jis laikomas žymiu germanistikos žinovu. Mokslininkas išauklėtas R. Vokietijoje ir buvo jaunosios kartos atstovas. Erben pasitraukus, pastaruoju metu žymiai suvaržytos satelinio krašto mokslininkų kelionės į Vakarus. (E)

TELESFORAS VALIUS

VELYKŲ RYTA

į technikos pažangą ir socialinę žmonių bendruomenę. Badas ar kitokia nelaimė priklauso tai pačiai kategorijai, kaip ir laisvė ir skriauda, bet pačiame vykdyje darome didelių skirtumų: laisvės klausimus atiduodame diplomatijai, būtent, biurokratijai, o visus kitus, karitatyvinius ar panašius reikalus sprendžiame tiesiog. Jeigu žmonių šiandien pasidarė globaline prasme žmonių bendruomenė, tad čia neturėtų būti išskirtas ir politinis momentas.

Mes čia konstatuojame tik patį faktą. Kol bus prieita prie paties idealo, teks dar ilgai ir kietai kovoti ir padėti daugybei aukų. O aukas tegali sudėti tik nuskriaustieji, ir tik jie! Pagaliau ir pats prisikėlimas, nežinrint kokia prasme jis būtų sutiktas ir priimtas, tėra įmanomas ir galiojantis tik per auką. Did-

sis prisikėlimo skelbėjas ir vykdytojas — Jėzus Kristus — davė pavyzdį ir žinojo, kaip aukotis, kad galėtų prisikėlimas. Iš istorijos žinome, kad niekad neįvyko prisikėlimo tikra prasme be aukos, nesvarbu, ar ji būtų asmeninė, ar socialinė, ar tautinė. Visa, ką mes šiandien turime ir ką galime laikyti žmonių laimėjimais, įgyvendinta per kraštutines aukas.

Kaip jau buvo sakyta, norint palenkėti galingųjų ir laimingųjų dėmesį reikia aukotis tiems, kurie šiandien nuskriausti ir kenčia. Mes asmeniškai nesame tiesiog kenčiančių stovykloje, bet mūsų tiesioginė pareiga yra kovoti ir už tuos, kurie surakinti ir negali prasižioti taip, kad juos kiti girdėtų. Mes dirbame ir kalbame už juos. Čia ir yra mūsų turimos laisvės ir laimės išpirkimas —

kovoti ir už savus brolius, kad pateisintume savo laisvę. Kaip žinome, laisvė visados yra brangi — už ją mokama krauju ir gyvybėmis. Keičiantis socialinei struktūrai, keičiasi ir tos laisvės kaina: užsiangazavimas ir aukojimas darbu ar gėrybėmis gali šiandien daug kur atstoti kraujo auką. Svarbu, kad mes patys tai suprastume.

Svėsdami prisikėlimo šventę mes ir turėtume tiek angažuotis, kad tuo prisikėlimu džiaugtųsi visi mūsų broliai. Jeigu to nėra, tai bent turėtume tiek rizikuoti ir savo turtu, ir savo turime laisve, kad pavergtųjų brolių kančios būtų ne tik sutrumpintos, bet ir privestos prie triumfalinio prisikėlimo. Tai yra mūsų tiesioginis uždavinys, ir jeigu mes čia kapituluosime, tai veltui skamba Velykų varpai.

(k.v.)

KALBOS KLAUSIMAI

Kalbant vienokiu ar kitokiu klausimu apie mūsų jaunimą neįsivengiama susiduriant su lietuvių kalbos klausimu. Nusikundžiama, kad mūsų jaunimas nekalba lietuviškai, jos nesimoko ir negali išmokti. Kiek čia yra tiesos?

Daržnai patalaidami tam pačiam jaunimui ir jų tėvams net bandome užsimerkti prieš faktą, kad jaunimas lietuvių kalbos nemoka ir įsiekimo patiesinimui. Nelaikome ir neigiamu ženklu, kad jaunimas ir nesistengia lietuviškai išmokti. Bet ar tai pateisinama?

"Kas nori, tas ir gali" — yra senas išmintingas pasisakymas. Argi taip jau toji lietuvių kalba yra nepakeliamai sunki, kad jos negalėtų jaunieji išmokti? Kai mes atvykome į šį ar kitą kraštą, nemokėjome dauguma net vandens stiklo vietinė kalba pasiprašyti, bet stengiantis beveik visi pakėlimai išmokome kasdieniniams reikalais susikalbėti. Daugumas net išmokome laisvai kalbėti ir rašyti, nekalbant apie skaitymą. Keičiant gyvenamąsias kraštus mes visi išmokome gyvenamojo krašto kalbas. Taip patavę keletą metų Vokietijoje pralaidėme liežuvį vokiškai, atvykę čia kalbame ir angliai. Ir tai netaikoma savęs kokiais genijais arba turį nepaprastus talentus. Bet kodėl gi taip nuvertiname savo kalbą, kad mokėdami kitas kalbas neįstengiamie savo vaikų išmokyti lietuviškai?

Mūsų pačių vyresniųjų atžvilgiu svetimos kalbos išmokimas buvo daugiau priverstinis reikalas: pats gyvenimas reikalavo, kad išmokyti vietinės kalbos, nes be jos neįmanoma išsiversti. Lietuvių kalba čia užima kiek kitokią poziciją — čia gyvenant be jos galime ir išsiversti, net taip išsiversti, kad patys būdami lietuviai su savo vaikais imame kalbėti svetima kalba. O tai yra, nedovanotinas nuosmūkis, kuris jokiais obalsiais ar įsipareigojimais neatperkamas.

Kiekvieno atveju lietuvių kalba yra esminė tautiškumo žymė. Ir tai ne vien išorinė, bet ir vidinė — dvasinė. Kas kalba lietuviškai, tas ir lietuviškai galvoja, o kas lietuviškai galvoja, tas jau ir lietuviškai gyvena, kitaip sakant, tas yra negincijamai sąmoningas lietuvis. Imant šitą grandinę iš kito galo gauname priešingus rezultatus: kas lietuviškai nekalba, tas lietuviškai ir negalvoja ir viskas, kas lietuviška yra jam svetima. Ko galima tikėtis iš tokio lietuviškai nemokančio "lietuvio"? Taigi, pateisinimas, kad ir nemokas lietuviškai galis būti doras lietuvis yra visiškai tuščias.

Teisingai sakome — garbė svetimom kalbom kalbėti, bet didi gėda savos nemokėti. Tos garbės beveik kiekvienas turime apščiui, bet patys nesigėdinami užmėtaime tą gėdą saviems vaikams. Iš tikrųjų koks gali būti tautietis nemokas savos kalbos! Užaugęs

jis net jei ir norėtų širdyje vaidinti lietuvi, bet jis gėdintusi pripažinti jos kalbos nemokėdamas.

Argi taip sunku vaiką išmokyti lietuviškai? Priešingai, čia jokio sunkumo ir net pastangų nereikia. Užtenka tik su vaikais lietuviškai kalbėti ir prižiūrėti, kad ir jis ta pačia kalba kalbėtų. Visai natūralu, kad vaikas griebsi svetimos (mūsų akimis) kalbos, kuri iš tiesų jam jau yra pirminė, nes jis per dienas kalba su draugais mokykloje ir gatvėje. Betgi namuose turėtų galėti tik lietuvių kalba. Jeigu tėvai nesutiks, kad namuose būtų kita kalba išskyrus lietuvišką, tai vaikas nespės su tuo ir net su sigyvens, nes kitaip ir būti negali. Su kalbos mokėjimu ateina ir tautinis sąmoningumas. Suaugęs vaikas netgi gali didžiulius priešus kitus, kad jis moka ne tik vieną, o ir kitą arba kelias kalbas. Jis kiekvieno atveju jausis ir pranašesnis ir iš kitos pusės savaime atsisir ir domėjimasis ta

tauta, kurios kalba jis kalba. Tada jam ir lietuviškai susitikimai nebus baisūs, nes jis jausis ne svetimas, bet tarp savų. Sava kalba namuose nesirūpinimas yra gyvas liudijimas, kad taip pat ir nesirūpinama savos tautos likimu ir jos ateitimi. Čia vėl grįžtame prie to paties taško: mirštant namuose kalbai miršta ir tautinis sąmoningumas, kuris jau greičiausiai miręs anksčiau, negu kad kalba buvo iš namų išguita. Tik pereikime per namus ir šeimynas: yra tėvų, kurie ir patriotus vaizduoja, net aktyviai veikėdama, o vaikai lietuviškai nesupranta arba vos žodį lietuviškai surezga. Kas gali patikėti tokių tautiečių lietuvišką nuosirdumą? Ir jų dalyvavimas lietuviškuose subuimuose arba veikloje grindžiamas tik tuo, kad prie naujos visuomenės jie nepritampa, o užsidaryti vien savo kieme darosi per daug tvanku. Tose pačiose sąlygose vienas vaikas gražiai ir švariai lietuviškai kalba, kitas šito visai nėra. Išvada tėra tik viena: mūsų vaikai yra mūsų pačių gyvi liudininkai, kiek mums rūpi pati lietuviybė.

L. D.

Žinios

DINGĖS AUKSAS

Apie 280.000 dolerių vertės aukso dingo iš laivo vežant iš Pietų Afrikos į Angliją. Tuo laivu vežta aukso 22 mil. dolerių vertės.

KVIEČIAI KOMUNISTAMS

Pereitą savaitę Australija pasirašė sutartį su Sov. Sąjunga ir komunistine Kinija, pagal kurią Australija parduoda šiemis kraštams kviečių už 50 mil. svarų. Vien tik Kinijai parduoda 1.200.000 tonų kviečių ir netrukus dar numatoma parduoti 120.000 tonų.

timų. Tuo tarpu Tarptautinė Juristų Komisija neseniai yra paskelbusi studiją, kurioje išdėstyti tyrimai apie bylą motyvai: "Tokių politinių tikslų yra rasti "atpirkimo ožius", nes tuo būdu siekiama nuslėpti tikrąją padėtį. O toji padėtis, tai skaudulys pačioje ideologijoje, būtent, kapitalistinė korupcija pačioje komunistų partijoje ir vietos ūkio administracijoje. Dėl jau minėtų priežasčių galima pateisinti daugelio Sovietijos žydų norą išvykti iš juos aiškiai neglostančio krašto ir persikelti į Izraelį. (E)

Pereitą savaitę britų min. p-kas Wilson buvo nuvykęs pasimatyti su prez. de Gaulle Paryžiuje. Tai pirmas abiejų kraštų oficialus susitikimas nuo 1962 m., kada Prancūzija pastoję kelią Anglijai įstoti į Bendrąją Europos Rinką. Šiuo vizitu Wilson siekia glaudesnių abiejų kraštų santykių.

AMERIKOS PREZ. ALGA

Amerikos prezidentas šiuo metu gauna 100.000 dolerių metinės algos ir 50.000 dol. kelionės išlaidoms. Šios pajamos yra apdėtos mokesčiais. Šalia to, prezidentas gauna apie 40.000 dol. reprezentacijos reikalams, kurie nėra apmokestinami.

NAUJAS VAISTAS

Amerikoje vienas chirurgas atsitiktinai atrado naują "stebuklingą" vaistą, pavadintą DMS 7. Šis vaistas sumažina uždegimus, marina skausmus, stabdo bakterijų augimą ir plitimą, gali būti sėkmingai naudojamas kaip nervų ramintojas ir turi kitų teigiamų savybių. Vaistas dar tyrimų kely ir neleidžiamas į rinką. Jį atrado Dr. R. Jacob.

Vladas Radzevičius

Viltys ir tikrovė

(SUKRĖTIMAI VAKARŲ VOKIETIJOJE)

Moralinės reparacijos

Jau nuo šių metų pradžios vakarų Vokietija iš naujo pergyvena banguojančius sukrėtimus, kurių šaknis siekia audringuosius Hitlerio laikus. Atrodo, kad vokiečiams dar ilgai teks mokėti savotiškas moralines reparacijas už drastiškus nacionalistų užsimojimus ir sudužusias svajones.

Kaip mes šiandien į vokiečius bežiūrėtume, per pusę perskeltą Vokietiją tebėra pavergtos Lietuvos kaimynė. Pastangos suvienyti Vokietiją gali vienaip arba kitaip atsileipti ir į Lietuvos likimą. Jei tas suvienijimas vyks kompromiso keliu, kas šiuo metu atrodo labai abejotina, Lietuvai iš to bus mažai naudos. Tačiau Vokietijos vienijimas ginklu jau galėtų turėti visai kitokios įtakos mūsų krašto atečiai.

Kiekvieno atveju mums pravartu sekti gyvenimą Vakarų Vokietijoje, kurios principinių siekimų buvo ir tebėra visos Vokietijos suvienijimas. Šis tikslas apsprendžia visą Vakarų Vokietijos politiką. Jo siekdama, Vakarų Vokietija daro visą, kas jos galioje, kad pasaulyje liktų tik vienas Vokietijos priešinys. Tuo keliu ejo kancleris Konrad Adenauer (1949 — 1963), tuo keliu eina jo pėdinis Liudwig Erhard su visa valdančiąja Krikščionių Demokratų partija.

Pažiūros į atskirtą dalį

Visi 36 milijonai vokiečių,

gyvenančių vakarinėje Vokietijos dalyje (95.000 kv. mylių) negalvoja atsisakyti minties, kad likusi vokiečių dalis (18 milijonų žmonių su 41.000 kv. mylių plotu) buvo nuo Vokietijos jėga atplėšti ir tebe laikomi vergais. Juos vaduoti yra kiekvieno vokiečio svarbiausia pareiga. Ta rytinė dalis nėra ir negali būti valstybė vokiečio akimis ir pagal žinomą Holšteino doktriną, Vakarų Vokietija negali turėti nieko bendro su tais kraštais, kurie vienokiu ar kitokiu būdu rytinę dalį traktuoja, kaip atskirą vokiečių valstybę.

Nusivylimai amerikiečiais

Vakarų Vokietija daug vilčių dėjo į Jungtinių Amerikos Valstybių pažadus suvienyti Vokietiją su kuria ir šiandien, pralinkus beveik 20 metų po paliaubų sudarymo, nepasirašyta taikos sutartis. Tačiau paskutiniu metu amerikiečiams vis giliau brandant į Sovietų Rusijos paruošitą koegzistencijos balą, vokiečių tautoje pastebimas stiprus nusivylimas. Pačių amerikiečių deklaracijos dėl Vokietijos suvienijimo dabar tapo daugiau šabloninės ir gana blankios. Vokiečiai skaudžiai pergyveno ir tai, kad Vokietija buvo palikta viena išsinarplioti iš painiavų, į kurias ją buvo įtraukę patys amerikiečiai. Tai ypač liečia paskutinius įvykius tarp Vokietijos ir Artimųjų Rytų.

Santykiai su Anglija ir Prancūzija

Siekdama laimėti anglų palankumą, Vakarų Vokietija daugeliu atvejų parodė gilesnį negu Prancūzija Anglijos reikalų supratimą. Ypač tai lietė Anglijos pastangas patekti į Ekonominę Europos Sąjungą. Gerai ekonomiškai stovėdama Vokietija padėjo Anglijai ekonominiuose sunkumuose, ypač lopant Anglijos užsienio prekybos balansą. Jos užpirkimai Anglijoje daromi daugiau iš noro pasitarnauti Anglijai.

Iš V. Vokietijos santykių su Prancūzija kažkaip iškrito širdingumas, o pasiliko tik protokolai ir raidė Adenauer ir De Gaulle sutarties, pagal kurią visi svarbūs politiniai klausimai iš anksto aptariami tarpusavyje. Ta sutartis būdinga dar ir tuo, kad ji nustatė glaudžias bendradarbiavimo formas: abiejų valstybių galvos susitinka du kartus per metus; užsienio reikalų ir krašto apsaugos ministrai tariais keturis kartus per metus; generalinių štabų viršininkai susitinka kas du mėnesiai, o atsakingi abiejų kraštų pareigūnai, kurie vadovauja politinės, ekonominės ir kultūrinės veiklos sritims, bendrus reikalus aptaria kas mėnesį.

Nežiūrint šių nesibaigiančių posėdžių, tarp abiejų kraštų tebėra gilus esminis skirtumas pažiūrose į JAV vaidmenį Euro-

Mielus kolegas

ANGONITĄ IR ADRIAN WALLIS,

sulaukusius naujagimio sūnaus, sveikiname ir linkime geriausios ateities.

Sydneyje Filisterių Būrelis

Mielą Draugijos narę dantų gydytoją

ANGONITĄ GRINCEVICIŪTE ir jos vyrą ADRIAN WALLIS,

sulaukusius pirmagimio sūnaus, nuoširdžiai sveikiname ir linkime geriausios šeimyninės laimės

Lietuvių Gydytojų Draugijos Valdyba

Amerikos politika

Buvęs Amerikos ambasadorius Sov. Sąjungoje ir Jugoslavijoje Mr. Kennan, kuris laikomas komunizmo klausimams dideliu autoritetu, pasakė neseniai kalbą Princeton universitete nagrinėdamas sovietų ir kiniečių ideologinį skilimą ir tuo pačiu atskleidamas Amerikos, t. y. Jungtinių Amerikos Valstybių politiką.

Būtų kiek ilgesnė kalba atpasakojant jo samprotavimus apie galimus Maskvos ir Pekino suartėjimus arba išsiskyrimus. Mums kiek įdomiau tuo reikalu pačios Amerikos laikysena ir jos taktiniai ėjimai.

Atmesdamas karo galimybę Mr. Kennan neranda kito kelio, kaip tik gerinti Amerikos — Rusijos santykius, arba plačiau kalbant rytų — vakarų santykius. Glaudesni santykiai vakarų su Sov. Rusija sustiprins laikyseną kalbant su komunistine Kinija. Jo nuomone tik einant ranka rankon su Sov. Sąjunga drąsiau bus galima pasitikti ir net atsispirti kiniečių reikalavimams. Gerai sunderinti santykiai su Sov. Sąjunga esąs vienintėlis kelias atstatyti normalius vakarų santykius su komunistine Kinija. Priimant šitą galimybę Amerikai nieko kito nelieka, kaip tik švelninti laikyseną su Sovietų Sąjunga skaitantis ir su nuolaidom. Žinoma, Kennan nuomone, Amerika negalinti depuonuoti geros valios Maskvoje, bet nereikėtų pašalinėti problemom aštrinti konfliktų.

"Man neatrodo, sako Kennan, kad pastarųjų metų Amerikos politika padarė viską, kad būtų pasiekti šie reikalavimai. Aš visai nematau davinių, kad Amerika būtų viską dariusi ieškant susi-

tarimo su Sov. Sąjunga Vokietijos ir nusiginklavimo klausimais."

"Nereikalingi erzinimai, kaip pavergtų tautų rezoliucijos ir įvairūs pasenę prekybiniai nuostatai kaip tik kliūdo Amerikai pagerinti santykius su Sov. Rusija." Kennan nuomone, Vakarai, turėtų atleisti nervus ir nesirūpinti kraštais Azijos pietuose leidžiant jiems eiti jų pasirinktu keliu. "Juo daugiau mes angažuosimės juos ginti nuo komunizmo, juo mažiau jie patys dės tam pastangų."

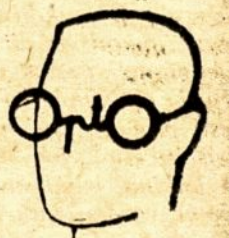
Taip kalba Amerikos ekspertas komunizmo ir santykių su Sov. Rusija klausimais. Vardan tų gerų santykių jis lengvai numoja ranka į pavergtuosius kraštus nes jų problema pastojanti tiems geriams santykiams kelią; atitraukti rankas iš tų kraštų, kurie yra komunistų agresijos teriojami, nes iš to nėra jokios naudos. Visai tad nenuostabu, kad tai pratydamas Prancūzijos prez. de Gaulle nusisuko nuo Amerikos ja nepasitikėdamas ir ieško kitokios išeities.

Pavergtųjų ir drauge mūsų atžvilgiu Amerikos laikysena, bent tokia, kaip kad ji dabar yra, nieko gero nežada. Lygiai panašiai prasišarė ir Anglijos radijo komentatorius, kad sovietų pavergti kraštai jau per ilgą apsisprato su likimu ir nėra prasmės šios žaidos erzinti. Tiesa, tai nebuvo oficialios vyriausybės deklaracijos tiek Kennan, tiek ir britų radijo komentatoriaus pareiškimai, bet iš to aišku, kad ir valstybių galvos laikosi tokios nuomonės. Argi nėra Amerika pati kalta, kad ja vis daugiau ir daugiau apsiavilama matant kaip ji išduoda savuosius principus.

L.

EUROPIETIS SPECIALISTAS OPTIKAS

Pritaiko Jūsų akims ir parduoda visų rūšių akinus. Darbo valandos kasdien 9-18 val., šeštad. 9-13 val.
8th Floor, Capitol House, 109 Swanston St., Melb., C.I. (Priešais Melbourne Town Hall)
Tel. 63-2231

pos saugumo sistemoje ir Vokietijos suvienijime. De Gaulle yra nedviprasmiškai pareiškęs, kad Europai Amerikos nereikia. Kol Vokietija nėra suvienyta, Vakarų Vokietija nenori turėti nieko bendro su Europos saugumo sistema, kurioje tilptų ir Sovietų Sąjunga. O juk niekam ne paslaptis, kad de Gaulle planuoja įgyvendinti tokią Europos uniją, kuri prisidėtų prie Uralo ir pasibaigtų Atlanto pakrantėse. Rusai, jausdami už nuagaros Kinijos milžiną, mieliai šypsosi ir karštai ploja Prancūzijos prezidentui. Vokietija, iš savo pusės, eina keliais, kurie nepatinka Prancūzijai. De Gaulle jaučiasi daug laimingesnis, jeigu ir vokiečiai laimingi prie jo planų. Jis tada pamirštų Vokietijos prisijungimą prie atominių bandymų draudimo sutarties, kurios Prancūzija nepasirašė, pamirštų ir vokiečių sutartį su amerikiečiais gaminti bendrą JAV-Vokietijos taiką ir t.t.

Arabių ir žydai
Šių metų pradžioje arabams vadovaujantis Egipto diktatorius Nasser netikėtai patyrė, kad vokiečiai, kurie viešai remia Egiptą paskolomis, palankia prekyba ir specialistais, dirbančiais prie

egiptietišku raketų, jau nuo 1960 metų slaptai remia Izraelį, mirtiną arabų priešiną. Prieš penkis metus Conrad Adenauer ir David Ben-Gurion, slapta susitikę Amerikoje susitarė, kad Vokietija duos Izraeliui ginklų už 70 milijonų dolerių. Amerikiečiai padėjo Izraeliui šį pažadą išgauti.

Per penkerus metus Vokietija, niekam nežinant, spėjo savo pažadą ištesėti net 80%. Patyręs apie tai, Nasser tiesiog piestu pašoko. Neskaitant visų puolimų prieš Vokietiją, jis tuo jau pasikvietė valstybinių vizitų Rytų Vokietijos galvą Walter Ulbricht ir davė suprasti, kad Egiptas rengiasi pripažinti Rytų Vokietijos valstybę. Norėdama išlaikyti arabus savo pusėje, Vokietija sutiko sustabdyti ginklų siuntimą Izraeliui.

Šis V. Vokietijos nusileidimas Egiptui sukėlė ant kojų visą žydiškąjį pasaulį, o jis galin-gesnis, negu mes įsivaizduojam. Paties Izraelio šauksmą, kad Vakarų Vokietija atsisako savo pirminės pareigos, kur esanti įrašyta žydų krauju, efektyviai ir staigiai parėmė pasaulinės žydų firmos, nutraukdamos savo sutartis su Vakarų Vokietija. Žydų (Nukelta į psl. 3)

VILTYS IR...

(Atkelta iš psl. 2)

rankose esą laikraščiai skelbė, kad vėl pradėjo skambėti vokiški varpai ir kad Vokietija be gėdos aukoja gyvybinius Izraelio interesus.

Atsidūrusi tarp dviejų ugnių, Vokietijos vyriausybė pirmiausia nutarė išlyginti reikalus su Izraeliu, tačiau santykiams užmegsti Izraelis pastatė kietas sąlygas: 1. atnaujinti vasario mėnesį sustabdytą ginklų tiekimą (pasūlymas pažadų tęsimą užbaigti grynais pinigais nepriimtinas); 2. atšaukti iš Egipto visus vokiečius mokslininkus ir 3. tęsti toliau nacių areštavimus ir teisimus.

Skandžiausias vokiečiams buvo trečiasis reikalavimas. Iki šiol vokiečių teismai jau teisė per 70.000 buvusių nacionalsocialistų. Pereitų metų pabaigoje Vokietijos ministrų kabinetas buvo nutaręs neparašyti specialaus statuto, kuris leidžia areštuoti ir teisti buvusius nacių. Tačiau dabar vyriausybė yra verčiama savo pažiusas pažeisti.

Nuotaikos Izraelyje

Izraelio parlamente, svarstant santykių užmezgimo klausimą, opozicijos vadas Menahem Beiken nurodė: "Prieš nusprendami užmegsti santykius su Vokietija, atsiminkit, kad milijonai vokiečių, kurie buvo Hitler Jugend, Gestapo ir SS dalininkai, bus čia atstovaujami vokiečių ambasadoriaus su vokiečių vėliava ir su vokiečių "Deutschland ueber Alles". Tuo pačiu metu, kai šis įspėjimas drožė opozicijos vadas, aplink parlamentą susirinkusi žydų minia plūdo vyriausybę už jos pastangas suartėti su Vokietija. Izraelio ministras pirmininkas Levi Eshkol, nurodė, kad šiuo klausimu pirmenybė priklauso protui, pažymėjo, jog santykiai su Vokietija padės Izraeliui nugalėti arabus, sustiprins Izraelį ekonomiškai ir priartins dieną, kada Izraelis galės tapti pilnateisiu Ekonominės Europos Sąjungos nariu. Ir parlamentas 66 balsais prieš 29, dešimčiai susilaikius, priėmė vyriausybės pasiūlymą užmegsti santykius su Vokietija.

Iš Eshkol pareiškimo galima spėti, kad Vokietija pažadėjo remti Izraelį jo Ekonominėje Europos Sąjungoje. Yra žinoma, kad Vokietija sutiko per ateinančius 10 metų duoti Izraeliui kasmetinės paramos 75 milijonų dolerių vertės.

Arabų sujudimas

Vokietijos susirišimą su Izraeliu pasaulis sutiko labai audringai. Bagdade irakiečiai, o Taize yemeniečiai padegė Vokietijos pasiuntinybes. Nuo to paties likimo Vokietijos pasiuntinybes Libanone, Sirijoje, Sudane ir Egipte apsaugojo tik kietą policijos kovą su demonstruojančių miniom, kurios reikalavo tuoju atsiteisti su vokiečiais.

Arabų vyriausybės į tuos santykius pažūrėjo kiek šalčiau. Nasser reikalavimas boikotuoti Vakarų Vokietiją ir pripažinti Rytų Vokietiją nerado pritarimo, nors dešimtis arabų valstybių sutiko atšaukti savo ambasadorius iš Bonnos.

V. Vokietijos kancleris Ludwig Erhard, kiek apraminęs žydus, šiuo metu daro bandymus išsilaikyti arabų pasaulyje, kuriame lankosi jo siunčiami emisariai. Daugis arabų kraštų savo užsienio prekyboje žymia dalimi priklauso nuo V. Vokietijos rinkų. Tai duoda Bonnai daug vilčių. V. Vokietijai šiuo metu priimtina ir daugumos arabų kraštų koncentracija neteikti pirmenybių nė vienai Vokietijai.

Visų šių sunkumų akivaizdoje Ludwig Erhard ir jo krikščionių demokratų partija į būsimus rinkimus rudenį žiūri labai neramiai. Likusį laiką reikės išnaudoti konsolidacijai. Laimėjimams užtikrinti reikės taip pat naujų patikrinimų dėl Vokietijos suvienijimo ir naujos moralinės paramos. Vokiečiams nusibodo, kad jie dar ligšiol vis traktuojami kaip jaunamečiai nusikaltėliai, kurie turi patys nuolatos įrodinėti, kad jie tokiais nėra. Jie nori, kad pasaulis nuimtų moralinį kurdą, kuris vis dar tebelaikomas virš vokiečių galvų.

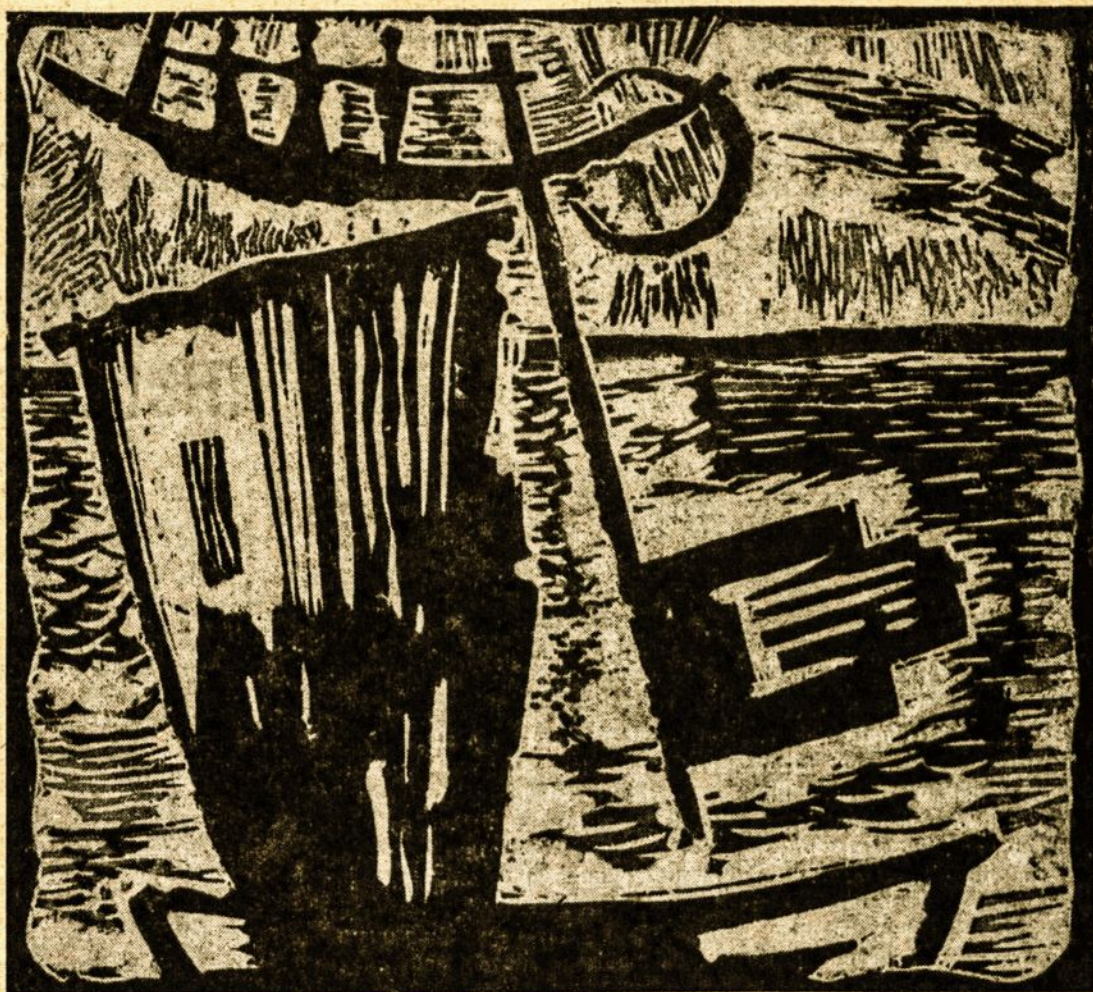

Antanas Jasmantas

PRISIKĖLIMAS

Laukų balandžiai ūbajū pušyne: pavasaris, o Viešpatie, pas mus! Atvožęs juodus arimus žalių raštelį prirašysi: ir kils giesmė lyg vyturėliai, upeliai ūžaus ir skardens, kad iš numirusio akmens kalnelių šypsenoj mums prisikėlei.

Naktis nusilenkė. Ateina Rytas! Ir tu sugniaužtą delną pradariai: Aloe varva pumpurai. Grumsteliai nusigandę ritas ir obels drobule vyniojas. Tik kas, o Viešpatie, slidžiais Takelių mūsų paleidžiais skubės Tau apkabint rasotas jojas?

DAIL. V. RATAS

KELIONĖ

DAIL. V. RATO PARODA

Dail. V. Rato individualinė paroda atidaroma balandžio 21 d. ir truks iki gegužės 7 d. Three sisters galerijoje, 46 Church Str., Brighton, Vic.

Parodą atidarys Australijos prima balerina Kathleen Gorham balandžio 21 d. 8 val. vak. Atidaryme dalyvaus ir pats dailininkas.

Victorijos ir ypač Melbourne lietuviai kviečiami atidaryme gausiai dalyvauti ir lankyti parodą susipažįstant su mūsų iškilaus dailininko darbais.

Amerikoje gyvenęs lietuvis dailininkas A. Valeška gavo užsakyką savo vitražais papuošti naują Čikagos O'Hare aerodromo tarptautinį restoraną. Dailininkas turės paruošti 24 vitražus. O'Hare aerodromas laikomas pačiu judriausiu pasaulyje.

Palik asaras Maskvoje

PASAKOJA B. ARMONIENĖ

(Tęsinys)

Nepajėgdama išnaikinti partizanų, komunistų policija pradėjo aršiai persekioti jų gimines. Jeigu tik pavykdavo pačiuoti ir atpažinti partizaną, artimieji ir šeimos nariai buvo sumetami kalėjimams, o giminės išgabenami į Sibirą. Todėl vėliau partizanai visuomet nešiodavosi su savim rankines granaatas, kad jie apsupti ar pagauti galėtų susisprogdinti ir taip, jų nepažinus, nenukentėtų jų artimieji.

1946 metais Tilinavos kaime, apie penkias mylias nuo mano ūkio, komunistams buvo pranešta apie daržinėje miegančius partizanus. Policija tyliai ruošėsi užpulti. Ji pasiuntė kariuomenę ir astuonių mylių spinduliu užkirtu visus kelius, apstatydami juos kulkosvaidžių daliniais. Po to ji pradėjo puolimą. Daržinė buvo apšaudyta liepsnosvaidžiais, granatos ir automatiniai šautuvai buvo panaudoti prieš miegančius žmones. Apylinkėje buvo surasti dvidešimt keturi lavonai. Niekas nežinojo, kiek žmonių slėpėsi toje daržinėje. Visi dvidešimt keturi lavonai buvo suguldyti mūsų valsčiaus miestelio turgavietėje ir laikomi visą savaitę vasaros karščio metu, o pasislėpę enkavedistai stebėjo praeinančius. Kiekvienas praeivis, kuris tik neužslėpė menkiausio savo susijaudinimo, buvo suimtas ir su visomis savo giminėmis išgabentas į Sibirą.

Naktį po daržinės sudėginimo keturi vaikinai, išvengę mirties Tilinavos žudynėse, bandė pabėgti pro mano ūkį. Du bėgo tarp namo ir vieškelio, kiti du per daržą. Bėgę per daržą išsigelbėjo, gi anodu užbėgo ant vieškelio sargybinių ir kulkosvaidžių ugnies.

Rusų policija abu lavonus paguldė Indrifūno kieme gretimame kaime Juos ten saulėkaitoje išlaikė dešimt dienų. Kiekvieną dieną ūkininkas ėjo policijon ir prašė, kad išgabentų lavonus. Pasidarė nebeįmanoma ūkininko šeimai gyventi savo namuose, bet iš baimės jie patys nedrįso gendantių lavonų iš kiemo pašalinti. Pagaliau atvyko policija ir lavonus palaikydami gėlių darželyje prie pat gyvenamojo namo. Po kokio mėnesio lavonai iš ten dingo, matyt, slapta juos išsikasė tėvai ar giminės.

Mano gretimas kaimynas ir geras bičiulis Kri-

vickas turėjo tris sūnus. Kai policija atvyko jų sumiti, du sūnūs pabėgo ir prisijungė prie partizanų. Vyresnysis jų buvo mokytojas. Policijai grįžus dar kartą jo sumiti, jam pavyko pabėgti ir taip pat prisijungti prie partizanų. Rusai įtarė, kas buvo atsitikę, bet nebuvo tikri. Vieną dieną buvo nužudytas jaunas partizanas ir atpažintas esąs Krivicko sūnus. Rytą dieną, sekmadienio rytą, atvykę rusai smulkiai iškrėtė Krivickų ir mano namus. Po to, nuvykę į bažnyčią, kuri buvo už ketvirtadalio mylios, nutraukė pamaldas ir visiems žmonėms įsakė vykti į Krivickų ūkį, kuriame tuoj padegė namą, daržines ir tvartus su visu kuo, kas buvo jų viduje, o žmonėms liepė žiūrėti, kaip dega partizanų ūkis.

Rusai suėmė Krivicką, bet Krivickienės tą sekmadienį nebuvo namuose ir taip jai pavyko išvengti staigos bausmės. Po dviejų dienų sugrįžus ji neberado pastogės prisiglausti. Pamačiau ją tyliai sėdinčią ant akmens kieme tarp griuvėsių ir pelenų. Priglaudžiau ją pas save kelioms dienoms. Ji niekuo nesiskundė tik nuolatos kartojo ir kartojo: "Mano vargšai vaikeliai, mano vyreliai..." Neįstengiau jos nuraminti. Netrukus ji išsikėlė gyventi pas tolimesnius gimines, bet mane kiek vėliau policija tardė dėl jos priglaudimo.

Visos apylinkės nustebimui Krivickas buvo po kelių mėnesių paleistas iš kalėjimo. Negalėjome suprasti, kodėl jis išvengė bausmės, ir net nebuvo ištremtas. Visi pradėjome įtarinėti, kad čia slypi kažkokia apgaulė ir vengėme jį įsileisti į savo namus. Jam duodavome duonos ar mėsos ir prašydavome nešdintis. Vėliau, jau Novostroikoje, artimas Krivicko ir mano kaimynas su ašaromis akys pasakojo, kaip sunku jam būdavo taip atstumti Krivicką, net neįsileidžiant pro duris. Jis jaudinosi dar labiau, kaip paaiškėjo, kad jis pats vistiek buvo ištremtas Sibiran, tad ar begalėje jam atsitiktai blogiau, jeigu jis tą vargšą būtų priglaudęs, kada jam pastogė taip baisiai buvo reikalinga? Krivickas per septyniadešimt metų amžiaus, buvo rastas negyvas ant vieškelio vieną šaltą spalio mėnesio dieną.

Partizanų būklė darėsi vis daugiau beviltiška. Rusai paskelbė keletą amnestijos atšaukimų, tačiau tie, kurie į juos atsiliepė, buvo kankinami tol, kol išdavė savo draugus ir jų slėptuves. Taigi ir šis metodas pasibaigė nesėkmingai.

Rusų milicija išspecialūs kariuomenės daliniai kovoti su partizanais pradėjo persekioti kiekvieną įtartą teikiant maistą laisvės kovotojams, bet atvykus partizanams pas ūkininką ir prašant maisto, niekas negalėjo atsakyti, kad ir kažkaip būtų bijoję; jeigu jis atsakytų, partizanai jį nubaus.

Jaučiaus esanti nuolatiniam pavojui. Kartą 1947 metų žiemos naktį vienas Krivicko sūnus, pasibeldęs į mano langą vėl teiravosi žinių iš Amerikos. Jis pasakė, kad daugiau kaip tuzinas partizanų miega mano klojime ir aš turinti jiems nunešti maisto. Išviriau didelį puodą sriubos ir, labai atsargiai nunešusi jiems, maldavau juos, kad tik jie čia ilgai nesilaikytų. Išbuvo dar vieną dieną ir pavakariais išvyko. Ir gerai padarė, nes po keletos valandų į mano sodybą atvyko didelis rusų kariuomenės dalinys ir ėmė mane klausinėti apie partizanus. Tur būt, kas nors jau buvo įskundęs. Kareiviai viską iškrėtė, bet nerado net pėdsakų. Aš vėl dūlto buvau suimta, nugabenta į artimiausią policijos būstinę, smulkiai tardoma ir kaltinama priglaudusi kelioms dienoms tokį liaudies priešiną kaip Krivickienę. Sakiau jiems, kad širdis man neleido matyti senyva moterį gulint be pastogės ant savo namų pelenų krūvos. Išardžius buvau paleista, bet jaučiau, kad mano gyvenimas darėsi nebesaugus.

Vyriausybė paskelbė naują žemės reformą, tik šį kartą dar griežtesnę. Nors pagal naują įstatymą man buvo leista turėti trisdešimt septyni akrus, atsiskakiau ir to, pasilikdama tik namą ir vienuolika akrų. Turėjau karvę, paršą, avį ir dešimtį vištų ir taip galėjau laikytis.

Iš tokio žemės sklypo ir gyvulių kiekio valstybinių duoklių turėjau atiduoti: apie trečdalį viso gaunamo pieno, 120 kiaušinių, du šimtus svarų mėsos ir keletą bušelių grūdų. Duoklių atidavimo nuostatai buvo griežti. Jei ūkininkas neatiduodavo pieno duoklės, atimdavo karvę. Neatidavus kitų produktų, grėsė kalėjimas. Gyvenimas buvo sunkus, tuščias ir įkyriai vienodas.

Laimė, mano vyras gavo laisvą, siųstą per aną kaukazietį karininką. Tuo metu aš gaudavau nemažą laisvą iš Jono, bet atrodė, kad ne visi mano pasiūstieji buvo jo gaunami. Jis pradėjo siuntinėti man pinigų mažesniais sumomis per banką. Tuo

būdu, gavęs mano parašą ant pakvitavimo, jis buvo tikras, kad esu dar gyva.

Jo siunčiamieji pinigai teko išleisti oficialiu kursu — keturi rubliai už dolerį. Juodosios rinkos kainos buvo labai aukštos. Pyragaitis, pavyzdžiui, kaštuodavo aštuoni rubliai. Sūnus, lankęs dabar pradžios mokyklą, jau galėjo rašyti. Aš jam padiktavau laišką, kad jis tėvui parašytų, jog už du žalius paveikslukus (dolerius) mes galime nusipirkti tik vieną pyragaitį, ir prašėme, kad siųstų maisto, jeigu įmanoma. Tas laiškas praėjo. Kartą Jonas atsuntė trisdešimt penkis dolerius. Žinodama pinigų vertę Amerikoje ir matydama jų nuvertinimą, iškeitus čia oficialiu kursu, aš atsiskakiau priimti čekį. Pinigai buvo grąžinti ir mano vyras suprato netiesioginę mano mintį.

Nesilioviau ir aš dariusi žygių susijungti su visa šeima. 1945 metų balandžio mėnesio 7 dieną, komunistams jau grįžus, buvau nuvykusi į Vidaus reikalų ministeriją Vilniun, Lietuvos sostinėn, kad dar kartą sužinočiau apie galimybes išvykti į Ameriką. Man buvo tada patarta palaukti karo pabaigos. Po mėnesio, kada karas pasibaigė, aš vėl nuvykau ir paprašiau vizos. Mano prašymą priėmė ir kartu dar davė užpildyti ilgą klausimų lapą. Tuo pat metu atėjo ir mano vyro pareiškimas iš Amerikos. Maniau, kad dabar jau tikrai turiu rimtą pagrindą leidimui gauti, tačiau jiems tai nesudarė jokio skirtumo.

Tuo metu kelionės buvo be galo ilgos ir varginančios. Iki Vilniaus tiesia linija buvo apie 140 mylių, o kelionėje tekdavo išbūti pusantros dienos, o kartais ir ilgiau. Keliauti be specialaus leidimo buvo draudžiama, o jam gauti taip pat tekdavo pažvelgti ne tik daug laiko ir pastangų, bet ir išlaidų, kyšių ištroškusiems pareigūnams patenkinti. Bet ir leidimą gavus, tekdavo taip pasirinkti traukinius, einančius aplinkiniais keliais, kur jie nebūdavo taip perpildyti, bet gauti vietą vagonė taip pat buvo sunku, nebent vėl kyšys konduktorui.

1945 metų rudenį sunkiai susirgau. Pavyko prisilaikyti gydytoją, kuris rado aštrios formos pleuritą ir įsakė tuoj vykti ligoninėn. Kaimynas arkliais nuvežė į Biržų ligoninę. Taip vadinama ligoninė neturėjo jokių gydymui priemonių. Paguldė mane lovoje be patalynės, o maisto taip pat nebuvo. Teko tenai išbūti per mėnesį ir išlikti gyvai tik dėka savo sesers, kuri gyveno netoliese ir beveik kasdien pristatinėjo man maistą ir keitė patalynę.

(Bus daugiau)

LAIŠKAS IŠ NORFOLK

VIETOJ PRAGARO – ROJUS

Šių metų pradžioje sydneyje Mindaugas Mauragis paskirtas išvykti mokytojauti į Norfolk salą. Tai bene bus pirmas lietuvis, įkėlęs koją į šią salą. Išvykstant jis buvo paprašytas Mūsų Pastogės redaktoriaus parašyti ir papasakoti savo išgyvenimus ir įspūdžius. Čia spausdiname jo pirmąjį laišką. Red.

Vykdydamas savo pažadus rašau apie savo gyvenimą Norfolk saloje, kur man tenka mokytojauti. Turiu prisipažinti, kad jau spėjau pasiilgti savo draugų ir draugų ir bendrai lietuviškojo gyvenimo. Dabar jau reguliariai gaunu Mūsų Pastogę ir bent tuo jaučiuosiu drauge su savais.

Pirmiausia noriu papasakoti apie pačią salą ir jos istoriją. Sala anksčiau buvo vadinama žemės pragaru, o dabar virto Pacifikro rojumi.

1774 m. kapitonas Cook užtikto šią salą be gyventojų ir, aišku, be vardo. Ji buvo graži, pilna augmenijos. Pagerbdamas vieną ano meto anglų didiką kapitonas Cook ir pavadino salą jo vardu — Norfolk.

Anglijai kolonizuojant Australiją pirmiausia prirėkė saugaus kalėjimo, kur galėtų patalpinti. Anglijos tremtinius ir nusikaltėlius, kurie buvo vadinami bendru "convict" vardu. Šioji sala ir atitiko tokio naturalaus kalėjimo reikalavimus. 1788 m. buvo paskirtas pirmas salos gubernatorius King, kuris su savo kalininiais pradėjo statybą ir taip įkūrė miestą, pavadintą Kingston. Su kalininiais buvo elgiamasi labai žiauriai, ir dėl to salai ir prigijo pragaro vardas. Ano meto žiaurumų liekanos tebėra išlikusios iki dabar. Kingston yra ant ras savo senumu po Sydneyje britų įkurtas miestas Ramiajame vandenyne.

Susisiekimo atžvilgiu pati sala nebuvo patogė, nes buvo sunku priplaukti didesniais laivais. Kalininiai buvo numatyti patogesnė vieta Tasmanijoje, kur įkūrė Port Arthur uostą buvo perkelti ir kaliniai, ir jau 1850 m. Norfolk sala vėl ištuštėjo.

Dabartinių salos gyventojų istorija yra visai kita, nieko bendro neturinti su buvusiais kalininiais. Bet ir šių gyventojų romantiškos kilmės rėšai su nusikaltimu. 18 amžiaus pabaigoje įvyko garsusis jūrininkų sukilimas "Mutiny of the Bounty",

kuriame vadovavo Fletcher Christian. Jis pasiekė Havajus, pasigrobė moterų ir vergų, plaukiojo po vandenyną, kol susirado mažą salelę Pitcairn, sudaužė savo laivą ir apsigyveno. Saloje matyt įvyko tragiškų dalykų, nes kai britų jūrininkai užtikto šią salelę, tai joje terado viena vyrą, daug moterų ir vaikų. Visi kiti vyrai buvo išžudyti. Paskutinisys pasiilikio John Smith, save pasivadinęs Adomu. Saloje buvusi puiklė tvarka. Vyriausybė jį amnestavo, už sukilimą ir paliko ramybėje. Tik kada Norfolk sala palko tuščia, šios salelės gyventojai pasiprašė, kad jie būtų perkelti į ją. Taip 1856 m. į Norfolk salą buvo perkelta 40 vyrų, 47 moterys, 54 berniukai ir 53 mergaitės, kurių vaikų vaikus aš čia dabar ir mokinu.

Norfolk sala yra nedidelė, bet labai graži: pilna kalnų kalnelių, žalia augmenija ir ypač gražios aukštos eglės ir daug dekoratyvinių krūmų. Ji turi apie 5 mylias ilgio ir 3 mylias pločio, gyventojų apie 900. Visi salos gyvuliai — arkliai ir karvės — ganosi kur nori, tai žolė visur trumpa, kaip nušienauta. Yra du aukščiausiai iškilę kalnai virš 1000 pėdų, nuo kurių matosi visa sala.

Vykdamas į šią salą maniau, kad ji tokia maža, jog pėsčias galėsiu išvaikščioti, bet atvykęs nustebau, kad čia netrūksta mašinų ir autobusų. Tad ir aš nusipirkau motociklą. Klimatas čia puikiausias: ištisus metus temperatūra svyruoja tarp 50 ir 80 laipsnių ir gali jūroje maudytis žiemą vasarą. Vėjų ir audrų netrūksta. Sala vulkaninės kilmės, žemė labai derlinga — puikiai auga daržovės ir vaismedžiai. Pakrantės įvairios: netrūksta smėlėtų paplūdimių, bet vietomis jos tokios aukštos ir stačios, kad kaip siena krenta į vandenį. Vanduo toks skaidrus ir tyras, kad iš tolo matyti žuvis ir visai prie kranto priplaukusius ryklius. Atvirame vandenyje maudytis pavojinga, bet užtenka įlankų — lagūnų, apsuptų koralų užtvaram, ir čia žmonės maudosi ir sportuoja.

Salos gyventojai leidžia laiką lengvai ir nerūpestingai. Man atrodė, kad jie yra dideli tinginiai: rengiasi menkai, valgo daugiausia žuvį, kurios čia per akis; daržovių, vaisių, pieno ir kiaušinių pilnai pakanka. Bet gyventojai

yra labai malonūs ir vaišingi. Salos pajamas sudaro turistai ir pašto ženklai. Mokesčių čia nėra, net ir maito, tad visos užsienio prekės čia žymiai pigesnės, negu Australijoje. Pavz., foto aparatai, kurie Sydneyje kainuotų 80-100 svarų, čia gali nupirkti už 20-30 svarų. Panašiai ir kitos prekės.

Jokios pramonės saloje nėra. 1956 m. buvo įsteigta banginių medžiagės stotis ir jų apdirbimas. Per metus sugaudavo apie 170 banginių, bet šioji įmonė 1963 m. užsidarė tur būt dėl pačių gyventojų nepasirinkimo dirbti sunkesnius darbus. Per metus čia pribūna apie 4000 turistų, daugiausia iš Australijos ir N. Zelandijos.

Populiariausios sporto rūšys: vandens sportas, golfas, tenisas ir jodinėjimas. Aš pats tuo tarpu žaidžiu tenisą ir jodinėjau. Jie čia turi "Jam Kanei", kažką panašaus į amerikietišką "Rodeo" — įvairios jėgos išmonės. Birželio mėn. rengamoje šventėje ir aš ketinu dalyvauti rungtynėse.

Šiaip per tą trumpą laiką esu gerokai pasikeitęs: besportuoda-

mas praradau svorio, gerokai nuo saulės patamsėjau, o plaukai pabalo. Be sporto yra ir kitokių pramogų: kartą į savaitę nueinu į Paradise Hotel pasižioti, pasižūrėti filmų, susitikti su turistais. Nuobodžiauti čia visai netenka.

Norėjęs kiek prisitarti ir apie savo tiesioginį darbą — mokyklą. Mokiųjų turime apie 180, mokytojų esame septyni. Aš dėstau matematiką, fiziką ir chemiją. Turime neseniai įrengtą gerą laboratoriją. Mokslas kiek žemesnio lygio negu NSW, mokiniai nepasirūpina gabumais, nors pasitaiko ir išimčių, bet už tat labai mandagūs ir paklusnūs. Mokytojai tiesiog malonu. Visi mokiniai į mokyklą ateina basi, bet švarūs, vilki trumpom kelnėtim ir marškinukais. Jie kalba skirtinga kalba, kažkokių žargonu, tad pradžioje sunku suprasti. Dabar jau ir aš pradėdau suprasti jų kalbą, papročius ir būdą. Jei kada koks lietuvis užklys į tą salą, jis tikriausiai nustebs išgirdęs jaunimą dainuojant lietuviškas dainas — tai bus mano mokiniai, kuriuos aš laisvalaikiais akordeonu pritariant pamokinu lietuviškų dainų ir tautinių šokių.

Tai tiek tuo tarpu. Grįšiu į Sydney atostogų gegužio 13 d.

Mindaugas Mauragis

VET. GYD. J. GUTASKAS

Prietarai ir medicina

Primityvi medicina atitiko primityvaus žmogaus protą. Primityvus žmogus buvo laukinis ir gyveno naivių pasakų pasaulyje. Jis grūmėsi su gamta ir, nepajėgdamas kartais jos nugalėti, sukūrė savo vaizduotėje paslaptingų jėgų, kurių prašė sau pagalbos. Tuo būdu kilo tikybinės apeigos ir maldos ir su jomis susijusi pirmykštė medicina.

Mokslinės medicinos užuomazgos tenka ieškoti Hipokratų gadyne. Čia pravartu prisiminti šito moderniosios medicinos pirmtako žodžius: "Būk pamaldus, bet neprietaringas".

Primityvus žmogus tikėjo, kad ligos ir skausmai apnikdavo jį tada, kai jis apelsidavo antgamtinė jėga. Bet ir šiandien dar yra daug žmonių, tikinčių prietariais ir mėginančių gydytis visokiomis paslaptingomis priemonėmis. To-

yra menkas: reikia knygų, reikia mokslo priemonių, o taip pat ir kiek pagelbėti mokytojams už jų sugaištą laiką ir jų kelionių išlaidas. Pasidžiaugta Moterų Sekcija, kuri jau dveji metai, kaip pamokų metu vaikus aprūpina užkandžiais, kas kainuoja nemažai pinigų. Moterims buvo padėkota. Tėvų Komitetas stengsis pasirūpinti, kad atsirastų pajamų susidariusioms mokyklos išlaidoms padengti.

Kovo 26 d. Adelaidėje mirė bendruomenės narys Jonas Zakys, 55 m. amžiaus. Palaidotas Centennial kapinėse.

MELBOURNO DAINOS SAMBŪRIO VIZITAS

Balandžio 24 d. į Adelaidę atvyksta Melbourne Lietuvių Dainos Sambūris, vad. A. Čelno, ir čia įvyks gražus koncertas. Vieta: Australia Hall, 65 Angas St. Adelaidė, pradžia 7.30 val. Koncerto programoje daugumoje Dainų šventėje girdėtos dainos. Šalia melbourniškų koncerto programoje dalyvauja ir vietiniai Adelaidės Lietuviai choras, vad. V. Šimkaus. Į šį koncertą pakviestas ir Krašto Kultūros Tarybos pirmininkas p. K. Kavaliauskas iš Sydney.

Dabartinis žmogus, net ir bemokslis, vis dėlto galvoja realiau, negu primityvusis, nors ir turi pastarojo galvosenos likučių. Sakoma, kad žmogus turi sielą, o gyvulys jos neturi. Bet gyvulys turi sąmonę, igalinančią jį suvokti, pvz., pavojų ir bėgti nuo jo. Bet jis negalvoja apie ateitį, net apie rytdieną ir nesuvokia mirties, nors ir bijo jos.

Primityvus žmogus progresavo ieškodamas ir išrasdamas naujų apsigynimo ir apsisaugojimo priemonių. Iš pradžių tos priemonės buvo primityvios, kaip ir pats žmogus: nuo žvėries ar priešų jis gynėsi fizine jėga, nuo ligos ir nelaimių — burtais ir malda.

Per tūkstančius metų primityvių tautų kunigai (vaidilos) buvo kartu ir gydytojai, nes jie bendravo su "antgamtinėmis" jėgomis. Hipokratas žengė patį pirmąjį žingsnį mokslinės medicinos keliu ir suvaidino pirmąjį medicinos atskyrimo nuo religijos aktą.

Istorija rodo, kad pačios pirmosios primityviosios medicinos užuomazga atsirado maždaug prieš du tūkstančius metų prieš Kristaus gimimą. Egiptiečiai jau mėgino gydyti ligonius gyvulių organų ekstraktais, pvz., iš liūto širdies. Bet čia svarbiausią rolę vaidino mistika: norėdami užtikrinti gyduolių veiksmingumą, vaidilos atlikdavo tam tikras apeigas. Be to, jie įtikindavo ligonį, kad, pvz., pasigydys liūto širdies ekstraktu, jis bus stiprus ir drąsus, kaip liūtas.

Tokia liūdna medicinos padėtis tęsėsi iki devynioliktojo šimtmečio. Šiandien gydytojai taip pat duoda ligoniams gyvulių organų ekstraktus, bet jau remiamiesi apčiuopiamais duomenimis. Taigi šiandien

VELYKINIAI MARGUČIAI

TIESA NEPAKELIUI

Serbijos (Jugoslavijos) literatūros žurnale "Delo" š. m. sausio ir vasario nr. nr. paskelbti jauno, 30 m. amž. mokslininko, Zadar universiteto docento Mihajlo Mihajlovo įspūdžiai apie Sovietiją nepaprastai įdomūs. Juose taikliai įvertinta dabartinė sovietų literatūros padėtis, nuvertintas Sovietijoje vykdytas nustalinimo vyksmas. Kovo 12 d. Vakaruose pasklido žinia apie mokslininko suėmimą. Pagal "Le Figaro", Mihajlovas suimtas kovo 11 d.

Kas labiausiai sukėlė partijos ir Sovietų S-gos ambasados pyktį, kas, atrodo, paskatino konfiskuoti minėto žurnalo vasario m. nr. (su įspūdžių pabaiga), tai Mihajlovo teigimai apie koncentracijos stovyklų — žmonių žudymo vietų ir tautžudystės — genocido pirmuosius pradinius. Jis pažymėjo, kad prieš vokiečiams įvedant kacetų sistemą, sovietai dar 1921 m. netoli Archangelsko buvo įsteigę pirmąją "mirties stovyklą" — Holmogor. Jos tikslas buvo fiziškai naikinti kalinius. Sovietai bu-

REMONTAI NAMUOSE

Atlieku visus generalinius namuose pertvarkymus, patalysimus, įskaitant stalius, instaliacijas darbus, dažymą.

Kreiptis: Mr. J. E. Taylor, 3 Abeckett Ave., Ashfield.
Tel. 79 1279 arba 71 9048.

mes jau turime mokslinę mediciną, kuriai talkininkauja kiti mokslai — biologija, fizika, chemija, matematika. Modernioji medicina išbaidė senovės šmėklas ir nugalėjo prietarus bei pagoniškus dievus. Bet svarbiausia, kad ji jau nugalėjo skausmus ir daugelį seniau nenugalimų ligų. Yra pagrindo tikėti, kad ir baisiausioji žmonijos ryškė — vėžys — bus nugalėta netolimoje ateityje. Narkozė naudojama ne tik operacijos metu, bet duodama ir gimdant, priimant, kad dar visai neseniai buvo laikoma nuodėme narkozės naudojimas gimdymo metu.

Modernus gydytojas, be eks-traktų iš gyvulių organų ir augalų, dar naudoja ir sintetinius vaistus, kurių neturėjo, palyginti, netolimos praeities gydytojas. Čia yra stambus chemijos įnašas į mediciną.

Antibiotikai — paskutiniųjų dešimtmečių laikotarpyje naujai surastieji vaistai, kurie sudaro nepaprastą praktinės medicinos laimėjimą.

Nors medicina ir kiti mokslai jau pasiekė aukštą lygį, bet yra nemažai užkampų, kur vis dar viešpatauja prietarai.

(E. Liet.)

Adelaidės kronika

Kovo 29 d. Unley Odeon teatro patalpose įvyko P.A. Rotary konferencijos dalyviams koncertas, kuriame pasirodė septynios atskiros tautybės. Jų tarpe ir lietuvių "Lituanija" choras, vad. V. Šimkaus. Drauge su choru dalyvavo ir tautinių šokių grupė. Balandžio 3 d. Adelaidės liet. tautinių šokių grupė, vad. B. Lapšienės, dalyvavo ir Derliaus šventėje Lenswood'e.

VISUOTINIS APYLINKĖS SUSIRINKIMAS

Kovo 21 d. Liet. Namuose Adelaidėje įvyko apylinkės visuotinis metinis susirinkimas, kuris narių gausumu nepasirūpino. Įvykusiam susirinkimui pirmininkavo p. J. Jonavičius ir sekretoriavo p. V. Dumčius. Buvo padaryti apylinkės organų ataskaitiniai pranešimai, bet taip ir nebuvo išrinkta

valdyba. Susirinkimas nuprašė, kad senoji valdyba, pirmininkaujanti p. M. Pociui eitų pareigas, iki kito susirinkimo, kuris numatomas už 1-2 mėnesių ir kur tikimasi išrinkti naują valdybą. Susirinkime savo pranešimus padarė Adelaidės Liet. S-gos pirm. p. V. Raginis, bendruomenės savaitgalio mokyklos vedėjas p. Reinkė ir Moterų Sekcijos pir. k. p. G. Straukienė.

MOKYKLOS TĖVŲ SUSIRINKIMAS

Kovo 13 d. Liet. Namuose įvyko savaitgalio mokyklos tėvų susirinkimas, kuriame Tėvų Komitetas padarė atitinkamus pranešimus.

Susirinkime mokyklos vedėjas p. Reinkė prašė tėvų kuo glaudžiau bendradarbiauti su mokykla ir ragino, kad tėvai daugiau rūpintųsi vaikų mokslo pažangumu nuolat patikrindami jų namų darbus.

Mokyklos finansinis pajėgumas

Geriausiai pavaišinsi savo draugus ir bičiulius švenčių proga degtine

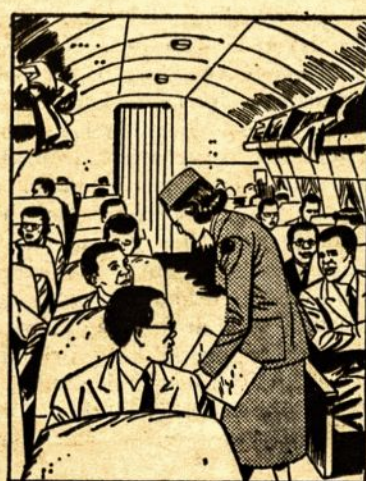
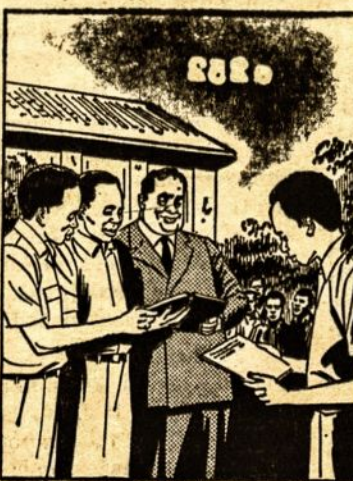
BALTIC VODKA

Gaminama lietuvių Adelaidėje ir ekspertų pripažinta augščiausios rūšies. Gaunama visoje Australijoje.

Sydneyje reikalaukite pas M. PETRONI
152 LIVERPOOL RD., ENFIELD. TEL. 74-5727

BALTIC MANUFACTURING CO. PTY. LTD.
Crn. Newman St. and Institute Lane Semaphore, S.A.

KOMUNISTINĖ APGAVYSTĖ

Paruošė Verus

Komunistai, ieškodami naujuose Afrikos kraštuose sau pasekėjų, pasiuntė į Afriką agentų, kurie verbuotų mokslus einantį jaunimą. Pradžia buvo Kenijoje, kur komunistų agentai registravo studentus, norinčius vykti studijuoti į Vak. Vokietiją arba kitus laisvojo pasaulio kraštus. Daugelis Kenijos ir kitų kraštų studentų pasirašydami pasiūlymus, nežinojo, kad jie bus nuvežti į komunistinės Bulgarijos sostinę Sofiją. Čia ir prasidėjo Afrikos studentų vargai. (Bus daugiau)

Redaguoja: Antanas Laukaitis
38 Cheltenham Rd., Croydon, N.S.W. Tel.: UJ 4898

BALSAS IŠ PERTHO

SPORTINIAI RŪPESČIAI PERTHE

Praėjusių metų lapkričio mėn. 25 d. paruošiamųjų darbų Amerikos lietuvių krepšinininkų sutikimo komitetas suruošė iškilmingą vakarą: įteikė ALFAS valdybos paruoštus ženklukus Amerikos lietuvių krepšinininkų gastroolėms atžymėti.

Šio vakaro pirmoji dalis praėjo labai sklandžiai. Pirmiausia Komiteto pirmininkas p. Z. Budrikis pasakė šiam vakarui tinkamą kalbą apibūdindamas gastrolių tikslą ir pranešdamas, už kokius nuopelnus duodami ženklukai. Įteikdamas ženkluką kiekvienam atskirai visų pasaulio lietuvių sportininkų vardu padėjojo ženkluką gavusiam tautiečiui.

Antroji vakaro dalis buvo žvilgsnis į priekį. Iškeltas klausimas: ar reikalingas sporto klubas Perth apylinkės lietuviams? Jei taip, tai reikia bandyti surasti geriausią būdą tam projektui įgyvendinti. Beveik vienbalsiai buvo pasisakyta, kad sporto klubas yra būtina reikalingas ir šio klausimo iškėlimas yra labai ir labai pavėluotas.

Po to tęsėsi diskutavimai, naujų minčių iškėlimas, patobulinimai, kol galų gale buvo išrinkta komisija, kuri apsiėmė paruošti klubo įsteigimo planus ir pradėti organizuoti lietuvių sporto klubą.

Nuo to laiko jau praėjo keturi mėnesiai. Amerikos lietuvių krepšinininkų uždegtoji sportinė dvasia mums palengva blėsta, gęsta.

Kiekviena prabėgusi diena dingsta pareity ir atgal nesugrįš. Su kiekviena dingusia diena tolsta nuo mūsų tautos ir mūsų jaunimas. Jie veržė veržiasi į vietinius australų sporto klubus, jungiasi į mums svetimas organizacijas. Ar mes galime juos sulaukyti neturėdami jokio pakaito jiems duoti?

Taip, lietuvių sporto klubas mums reikalingas, reikalingi tautiniai bendruomeniniai namai kaip nuolatinė tvirtovė, kur jaunimas galėtų burtis ir pajusti lietuvišką aplinką.

Retkarčiais tenka išgirsti, kad išrinktoji komisija planuoja, darbuojasi, posėdžiauja. Visi kiti sudėję rankas laukiame. Ko čia rūpintis? Išrinkom komisiją, tegul ji dirba, — pasakom vienas kitam ir taip apgaulingai nusiraminame belaukdami kas bus toliau. O jaunimas tolsta nuo tautos ir nuo tėvų. Jau šiandien jaunimas pradeda statyti mums klausimus, kad mes rūpinamės vien tik savimi pamiršdami juos. Šiandien mes visi džiaugiamės jaunųjų tautinių šokių grupe, vienintele tautine jaunimo grupe mūsų pertiškių tarpe, džiaugiamės dar vienu kitu gražiai kalbančiu lietuviškai, o tie, kurie silpniau taria lietuviškus žodžius, nedrįsta viešai jų ištarti ir neradami progos nesulaukdami pagalbos bei padrąsinimo visiškai nusisuka ir po kiek laiko dingsta iš mūsų eilių.

Belieka vienintelė išeitis: kuo greičiau įkurti sporto klubą ir įsigyti lietuvių namus su sporto aikšte. Tas nebus sunku, jeigu mes visi kaip vienas pasiaukosime šiam dideliui tautinio išlikimo darbiui. Jeigu išrinktąją komisiją paliksime vieną, dar daug metų praeis, o sporto klubo neturėsime. Jeigu dirbsim visi kartu, mūsų mintys ir geri norai padrąsins, tuos, kurie dar abejoja, kad tai praktiškai įmanoma padaryti, o tuo pačiu ir ryžtingesni, matydami, kad jie nėra palikti šiame darbe vieni, dar drąsiau užsibrėžtą tikslą bandys įgyvendinti. Tik tokiu būdu išlaikysime savo vaikams, savo jaunimą ir patys save tautinėje šeimoje, neišsklisis ir nedingsime svetimame krašte.

Pertiškis

IŠ PASKUTINIO KARO

KARO VEIKSMAI RYTUOSE

„Daugumas mūsų dar atsimena paskutinio karo pergyvenimus, tačiau kaip vyko pati karo eiga naudojantis po karo turimais dokumentais, nedaug kas žino. Mums lietuviams rūpi kaip rito si frontas rytuose. Čia paduoda me kaikurias būdingesnes aprašymų ištraukas, skelbtas „Dirvoje“.

— ★ —

„GELBĖKĖS KAS GALIT...“

Stalinus negalvojo, kad Hitleris dėl kokių nors priežasčių norės pirmas smogti. Jis stengėsi daryti viską, kad nedavus progos Hitleriui pradėti karą. Kiek tas Stalinui buvo svarbu, rodo toks pavyzdys. Gen. Karabičevs, 1941 m. birželio pradžioje turėjo vykti į Brest — Litovską sritį apžiūrėti fortifikacijos darbus. Stalinas, nenorėdamas sudaryti įtampą atmosferą, uždraudė jam šią kelionę. Jis nenorėjo erzinti vokiečių rodydamas pasirusimą kautynėms. Visame pasienyje nebuvo įrengta sunkiųjų patrankų platformų, nei sudaryti planai artilerijos uždavros ugniai. Šios teorijos pasekmės buvo žiaurios ir 4-toji sovietų šarvuotųjų divizija buvo sudaužyta į trupinius.

Gen. Potaturčevs, 43 metų amžiaus, 4-tos šarvuotųjų divizijos va-

das, buvo pirmasis sovietų generolas pakliuvęs į vokiečių nelaisvę prie Bialystoko. Apie mūšį jis pasakojo:

„Birželio 22 d. apie 1 val. ryto aš buvau iškviestas pas gen. Hockilevičių, kuris vadovavo 4-tam korpiui. Aš turėjau palaukti, nes generolas tuo metu buvo iškviestas pas 10-tos armijos vadą gen. Golublovą. Apie 3 val. ryto jis grįžo ir man pasakė: „Prasideda karas tarp Vokietijos ir Rusijos“. Kai jo paklausiau, kokie įsakymai, jis man atsakė, kad dar turime laukti“.

Karas jau buvo prie durų, 10-tos armijos vadas tai žinojo, bet jis nenorėjo ir negalėjo duoti įsakymo, išskyrus tą, kad reikia laukti!

Ir buvo laukiama 2 valandas, kol pagaliau iš 10-tos armijos buvo duotas įsakymas: „Aliarmas, Užimkite numatytas pozicijas!“

Ką tai reiškė? Ar reikia daryti priešpuolį kaip manevruose? Ne! Numatytos 4-tai divizijai pozicijos buvo dideliame miške prie Bialystoko. Ten divizija labai sunkiose sąlygose turėjo išsidėstyti kam? Laukimui!

Divizijai pajudėjus (joje buvo 10,900 karių) 500 kareivių trūko. Sanitarijos batalione, kuriame normaliai turėjo būti 150 as-

menų, buvo tik 25. Trečdalis tankų negalėjo pajudėti dėl stokos benzino ir turėjo pasilikti vietoje. Štai, kokių būdu viena svarbiausių sovietų divizių išvyko į kautynes. Bet vos tik spėjo gen. Potaturčevs išstatyti linijon du šarvuotųjų pulkus ir šaulių brigadą, kai atėjo naujas įsakymas: reikia atskirti tankus nuo pėstininkų. Pėstininkai gavo įsakymą ginti Narevo perėjimą, o tankai turėjo sustabdyti vokiečių veržimąsi Gardino kryptimi.

Tai įrodymas, kad sovietų vadovybė buvo visiškai praradusi galvą: svarbiausioje vietoje suskaldė diviziją į du gabalus, vietoj ją pilnuoju mesti į kautynes. Pradžioje gen. Potaturčevs divizija buvo užpulta Stukas lėktuvų. Bet šarvuotųjų nuostoliai buvo nedideli. Už tai kareiviai gavo stiprų nervų smūgį. Nežinant to, jo divizija atvyko į pozicijas, kurias turėjo išlaikyti. Ir įvyko dalykas, kurio nelaukė. Pirmieji vokiečių šarvuotųjų daliniai nepuolė, bet pralaužė linijas ir atkrito divizijai atitraukimo kelią. Potaturčevs bandė manevruoti. Bet viskas susimaišė ir vokiečiai grupėmis pradėjo jo tankus naikinti. Tas patį įvyko ir su šaulių brigada.

Birželio 29 d. iš garsios Stalin divizijos liko tik trupiniai ir tada pasigirdo šauksmas: „Gelbėkitės kas gali!“ Išsigelbėjimui liko didelis miškas. Žmonės po 20 ir 30 būriais jame slėpėsi. Keltai šarvuotųjų automobilių, išlikę nuo sunaikinimo, irgi pasislėpė miške.

Birželio 30 d. gen. Potaturčevs su keliais karininkais atskyrė nuo kareivių ir norėjo pėsčiom pasiekti Minską, o iš ten Smolenską. Pas valstiečius jis gavo civilinius rūbus, bet atvykęs

“VARPO” TINKLININKAI

Kiekvieną sekmadienį šv. Luko salėje Fitzroy priemiestyje vyksta Victorijos tinklinio 1965 metų pirmenybės, kuriose dalyvauja dvylika vyrų ir penkios moterų komandos. Vyrų grupėje visos pajėgios komandos, ir aukšto techniško pasiruošimo dažnai pasireiškia gražūs taktiškai deriniai. Beveik visi sviediniai gražinami kirtimo būdu, ir todėl priešininkai priversti pastoviai naudoti blokus, kad atsiguos nuo „mirtingų“ kirtimų. Neabejotinai mūsų kaimynų estų KODU I ir australų studentų GRADUATES komandos yra pajėgiausios šiose pirmenybėse, nors ir Melbourne lietuvių rinktinė mažai kuo skiriasi nuo aukščiausių paminėtų. Vidutiniai laikosi Melbourne lietuvių „Varpo“ tinklininkai, kurie savo pajėgumu dar nėra pastovūs ir tik retkarčiais blyksteli gražiais deriniais, neatlaikomais kirtimais ir protingai gražinamais sviediniais.

Paskutinį sekmadienį „Varpo“ tinklininkai suteikė staigmeną pirmame kėlinyje nugalėdami favoritinę estų KODU I komandą 15:11. Šis estų pralaimėjimas nustebino visus pirmenybių dalyvius, nes jie buvo laikomi nenugalimais. Tai buvo gražus varpiečių blykstelėjimas, kur be išimties visi komandos dalyviai sugebėjo gražiai atsiguoti nuo estų perkūniškų kirtimų ir komandos kapitono kieta dešinė, žaibiškais smūgiais gražino sviedinį estams. Deja, antro ir trečio kėlinio nuotais pasikeitė, ir varpiečių žaidime matėsi lyg ir pakrikimas ir netikrumas; net buvo prarasti keli servai, kas tinklinio žaidime vargiai pateisinama. Bendrai galima pareikšti, kad VARPO tinklininkai rodo pažangą ir jų noras ir pasiryžimas teikia vilties, kad Melbourne lietuvių tarpe tinklinis atgaus buvusį populiarumą. Todėl pagarba atitenka V. Sohאי, S. Urbonui, L. Baltrūnui, P. Kvie-

cinskui, S. Ziedui ir A. Kalvaičiui, kurie šį sekmadienį taip gražiai gynė Melbourne lietuvių tinklininkų garbę. Malonu pastabėti, kad be aukščiausių išvardintų tinklininkų varpiečiai turi dar visą eilę tinklinio mėgėjų, kurie reikalui esant papildo trūkstamas vietas. Norisi tikėti, kad vyrų tinklininkų pėdomis paseks ir Melbourne lietuvės, nes šiuo metu moterų reikalai yra kiek pakrikę, nors turime pakankamai

atletiskai nusiteikusių ir gerai nuaukšusių sportininkų, kurios tik laukia kad jas kas pažabotų. Neabejoju, kad VARPO moterys sugebėtų gražiai reprezentuoti ir Victorijos tinklinio pirmenybėse, nes šioje grupėje nėra labai pajėgių komandų ir kelios komandos yra tik pradedančioje stadijoje. Todėl norisi palinkėti mūsų sportininkėms, kad nedelsiant susiorganizuotų į gražią tinklinio komandą ir sekančioje lietuvių Sporto šventėje reprezentuotų Melbourne Varpą.

ELBE

TINKLINIO NUOSTATAI

Šiomis dienomis Victorijos Tinklinio Sąjunga atspausdino Tinklinio Taisykles, kurios 1961 metais buvo priimtos pasaulinės Tinklinio Sąjungos ir kurių laikosi tarptautinės rungtynės. Pagal šias taisykles žaidžiama dabar visoje Australijoje. Būtų gerai, kad ir lietuvių Sporto šventėse būtų laikomasi šių taisyklių.

Čia paminėsiu tik reikšmingiausias bruožus, kurie mažai arba visai nebuvo taikomi mūsų organizuojamosse varžybose.

1. Tinklinio rungtynės gali būti pradedamos tik tuo atveju, jeigu komandoje yra šeši žaidėjai.

2. Servuotojas sviedinį sviedinys turi būti ore ir nelaikomas antroje rankoje.

3. Po servo, servuotojas gali tuč tuojaus įbėgti į aikštę, nelaukiant, kol sviedinys perskris tinklą ar panašiai.

4. Atmušant sviedinį daromas staigus ir trumpas smūgis. Žemi sviediniai turi būti atmušami arba kumštini arba atbula ranka, nes iš apačios pirštų galais atmuštas sviedinys yra skaitomas

kaipo laikytas sviedinys.

5. Dviem žaidėjams kūniškai susiglaudus ir tik vienas atmušant sviedinį, skaitomas tik vienas smūgis. Dviem žaidėjams susiglaudus ir abiem pailietus sviedinį, skaitomi du smūgiai.

6. Centrinę liniją po tinklu užmynus, bet neperžengus nėra skaitoma nusikaltimu.

7. Kirtimo metu kirtėjo ranka gali pereiti per tinklą į priešingą pusę, jeigu ji nepaliečia tinklo arba oponento.

8. Blokuojant kirtimą, jeigu kurtamas sviedinys paliečia kelių ar daugiau blokuotojų rankas, skaitomas vienas palietimas.

Šie aštuoni išvardinti atvejai yra pagrindiniai taisyklių parafratai, kurie dažniausiai mūsų rengiamu tinklinio rungtynių metu sukelia nesusipratimų.

Siūlau visiems lietuvių sporto klubams įsigyti šias oficialias 1965 m. tinklinio taisykles ir kartu su tinklinio mėgėjais, kurie atstovauja vietos klubą, jas išstudijuoti. Taisyklių leidinio kaina — du šilingai ir pridėjus persiuntimo išlaidas jas galima užsakyti pas Victorijos Tinklinio Sąjungos Pirmininką Leoną Baltrūną.

Manau, kad šios taisyklės suvienodins Australijos tinklinio žaidimo supratimą ir paspartins šio žaidimo lygį.

ELBE

1965-JŲ METŲ AUSTRALIJOS TINKLINIO PIRMENYBĖS

Vėlykų atostogų metu, Melbourne įvyks 1965-jų metų Australijos Tinklinio Pirmenybės, kuriose dalyvaus Australijos Valstijų vyrų ir moterų tinklinio rinktinės. Šios pirmenybės įvyks balandžio 1-tą ir 18-tą dienomis nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro Albert Parko krepšinio stadione. Turimomis žiniomis Pietų Australijos, N.S.W. ir Victorijos rinktinės matysime ir lietuvių atstovus, kurie pakviesti reprezentuoti minimas Valstijas.

ELBE

do, šis „vaikelis“ buvo persirėjęs per 50 metų.

Sugautas ceratodas neilgai blaškėsi. Kai tik jis buvo ištrauktas iš vandens, jis nutilo, tarytum užsmūdo. Nufotografavę žuvį, mes paleidome ją atgal į vandenį ir po kiek laiko pamatėme, kaip ji išnėrė kitame krante...“ (E.L.)

YRA BŪDŲ

Pacientas: Kaip aš jums, daktare, galėčiau atsimokėti už tokį mielaširdingumą ir rūpestį? Daktaras: Čekiu, pašto perlaida arba pinigais.

rėjo pasilikti sargyboje.

Pagaliau, 29-toji motorizuota divizija gavo leidimą judėti į šiaurę ir už penkiolikos dienų ji pagarsėjo.

Berezinos upė jau buvo garsi. Čia 1812 metais, Napoleonui kariuojant su rusais, prancūzai apturėjo didelius nuostolius. Eremenko gal būtų istorijos paveiktas savo pirmame armijai įsakyme ir rašė, kad vokiečiai turi būti sulaukyti prie Berezinos. Bet tada jis dar nenuėjau, kokia katastrofa užgrūdo centriniame fronte. Jis norėjo laukti prie Berezinos, kai Guderiano šarvuotieji jau gavo įsakymą riedėti Dniepro kryptimi. Jis galvojo gynybai panaudoti Potaturčevs diviziją, kai šio vyrų jau žygiavo belaisvių vilks-tinėj.

(Bus daugiau)

laukiniųškos girios. Tai buvo natūralus gamtos fortas.

Rusai pasirodė tikrais meisteirais miško kautynėse, gi vokiečiai karo pradžioje neturėjo praktikos. Vokietijos miškuose jiems drausdavo daryti maneversus, reikėdavo miškus saugoti. Prati-

mams vokiečių kariuomenė neturėjo tokių laukiniųškos girių. Gi rusai išsikakė miške urvus buvo sunkiai surandami ir pavojingi. Čia žuvo nemažai vokiečių.

Pagaliau Bialovietos miško kautynės buvo baigtos birželio 29 d. vakare. Rusai paliko miške 600 mirusių. J nelaisvę buvo palmti 4,400. Tačiau kitur kautynės dar buvo žiaurios. 29-toji motorizuota divizija ir „Gross Deutschland“ pėstininkų pulkas turėjo pulti rusus tarp Bialystoko ir Minsko „uždarytame maiše“, šioms bandant prasiiveržti link Berezinos, kur Eremenko skelbė įrengęs gynybos liniją.

Šarvuotos divizijos, stovėjusios aplink, nekantraudamos laukė, kada atvyks pėstininkai ir bus leista pajudėti pirmyn į svarbiausią tikslą — Smolenską. Bet tol, kol pėstininkai nepakeitė, jie tu-

LIETUVIAI AUSTRALIJOJE

PERTH

TĖVAS BOREVIČIUS PERTH'E

Gyvendami mažoj tautinėje grupėje tankiai nuobodžiaujame, darome neveiklūs, vien kitiems neįdomūs ir palengva dingstame pilko kasdienybėje. Todėl kiekvienas atvykęs svetys pasitinkamas su džiaugsmu.

Štai kovo 24 d. sulaukėme Tėvo Borevičiaus, kuris giliai, aiškiai mintim, turtingais pamokymais tiek religine, tiek ir tautine prasme sujungia kiekvieno lietuvių dvasią. Per šią trumpą misijų savaitę Tėv. Borevičius aplankė daug šeimų, sūpėjo kiekvieną sustiprinti, paguosti, grąžino į veiklą gyvenimą visus, kurie jau palengva iš veiklaus gyvenimo traukėsi.

Paskutinę misijų dieną svečio garbei vietos lietuvių suruošė pobuvį. Čia gerb. svečias savo pranešime plačiai apžvelgė lietuvių Lietuvoje, lietuvių išeivijoje, palietė lietuvių studentus pasaulyje ir Lietuvoje, papasakojo apie lietuvių įsikūrimą skirtinguose pasaulio kraštuose. Šis išsamus pranešimas truko apie tris valandas, bet kiekvienas su malonumu jį klausėsi.

Tėvas Borevičius Pertho lietuviams paliko neišdildoma įspūdį.

Pertiškis

NAUJA PERTHO APYLINKĖS VALDYBA

Neseniai Pertho apylinkės lietuvių išsirinko savo naują apylinkės valdybą ir revizijos komisiją. Apylinkės valdybą sudaro: pirmininkas p. B. Jasas, vicepirmininkas p. M. Sidlauskienė, meno ir kultūros vadovas p. V. Stirbinskas, kasininkas p. A. Meškauskas ir sekretorius p. E. Sidlauskas.

Revizijos komisija: pirm. p. A. Statkus ir nariai p. p. J. Miliauskas ir J. Liutikas. Valdybos adresas: Box S 1445, G.P.O. Perth, W. A.

SYDNEY

INITIUM SEMESTRI

Balandžio 3 d. Bankstown Liet. Namuose — Dainavoje įvyko tradicinis Sydneyje lietuvių studentų vakaras — Initium Semestri.

Vakaras pradėtas įdomiu fukso krikštu, kurį puikiai pravedė filisterių būrelio pirmininkas Vytenis Šliogeris.

Krikšto metu ant stalo buvo padėta kaukolė. Aplink stalą susėjo ir viena ranka uždėję ant kaukolės krikštijami fukso skaitė specialiai paruoštą priesaiką ir viduramžiška plunksna pasirašė knygoje.

Po krikšto vyko nuotaikingai

studentų paruošti programos punktai. Pirmuoju punktu ėjo "Žaliosios Rūtos" medalo įteikimas ponams Kralikams. Toliau sekė linksmos "Vabalyčių" dainos, parodytas Kruščiovas, berenkas popierius Maskvos parke ir pravaista masinė patriotizmo vandenėlė.

Pabaigoje "Žibalinės liktarnos" liaudies meno mėgėjų būrelis pašoko savaip surežisuotą "lenciūgėlį".

Šokiams grojo smagi kapela, tad visą vakarą taip ir nesimatė prie alaus bonkos sėdinčio jaunimo. Vyresnieji su pasigėrėjimu sekė mikliausius šokėjus. Kaikurie stalai net buvo suorganizuojami premijoms mikliausiems šokėjams.

NEWCASTLE

PRANESIMAS — ATITAISYMAS

Newcastle apylinkės valdyba skubiai visiems apylinkės nariams ir suinteresuotiems praneša, kad valdybos rengiamas šokių vakaras su plačia "linksmųjų brolių" programa įvyks Hamiltono Transport halėje balandžio 24 d., ne 23, kaip kad buvo anksčiau netiksliai painformuota. Prašome įsidėmėti: vakaras įvyks balandžio 24 d., šeštadienį.

IŠ TOLI IR ARTI DALYVAUKIME VISI METINIAME MELBOURNO LIETUVIŲ

KATALIKŲ MOTERŲ DRAUGIJOS

BALIUJE,

kuris įvyks balandžio 23 d., penktadienį, puošnioje Dorchester salėje, Henley Lawns, Alexandria Ave.

GROS KONTINENTALINĖ MUZIKA.

Pradžią 8.30 val.

Pabaiga 1 val. ryto.

Pakvietimai gaunami sekmadieniais parapijos salė arba skambinti V. Petraitienėi 3068086.

AUŠROS TUNTE

SUEIGOS

Balandžio 4 d. "Zalgirio" d-vės vilkiukai turėjo savo antrąjį suėgą Wyatt Parke, Lidcombe. Be nuolatinių vadovų ps. V. Šalkūno ir s.v.v.sl. H. Antanaičio, vilkiukas dar prižiūrės dvi skautės: pl. V. Bitinaitė ir skautė V. Deikutė. Jos šias pareigas jau eina.

Sueiga truko 1½ val., per kurią prisizaišta, išmokyti įstatai ir tikrasis mazgas.

TAUTINIAI ŠOKIAI

Balandžio 4 d. Bankstowne įvyko skautų tautinių šokių pamoka. Kad ir trumpai, bet valanda praėjo nuoširdžiai dirbant ir žinant, kad "Kalvelis" Motinos Dienai turės būti išmokyti. Sekanti tautinių šokių pamoka įvyks penktadienį, balandžio 16 d. 12.00 val. Bankstowne.

IŠNUOMOJAMAS

atskiras butas — 2 kambariai su virtuve, vonia, veranda. Kaina £10.00. Kreiptis 36 Mazarin Str., Riverwood. Tel. 53 7507.

KVIETIMAS TALKON

Vincentas Liulevičius rašo pasaulio lietuvių istoriją, kurioje bus atvaizduota lietuvių emigracijos priežastys, kiekvieno krašto lietuvių įsikūrimas, religinė bei kultūrinė veikla ir pagalba Lietuvai. Darbas jau įpusėtas.

Minėtam veikalui medžiagos rinkimas yra sunkus ir negreitas, nes beveik visi faktai nėra apibūdinti studijomis ar monografijomis. Beveik kiekvienas įvykis reikia studijuoti. Kuris norėtų tą darbą palengvinti, prašomi bet kurame pasaulio krašte gyvenant lietuviams jam paskolinti istorinių leidinių bei istorinių fotografijų.

Medžiaga siųsti Pasaulio Lietuvių Archyvo adresu: 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Illinois 60636, U.S.A. Lydraštyje siuntėjai prašomi nurodyti ar atsiųstieji spaudiniai bei fotografijos turi būti grąžinti, ar padovanuojama Pasaulio Lietuvių Archyviui, iš kur ir kiti panaudos mokslo studijoms.

BANKSTOWNO APYLINKĖS VALDYBA IR KULTŪROS TARYBA

balandžio 19 d. (antrą Velykų dieną) Dainavos salėje (East Terrace, Bankstown)

rengia

Literatūros vakarą

Dalyvauja: A. Gasiūnas, A. Grinienė, J. Janavičius, V. Kazokas, A. Prižgintaitė, A. Skirka, M. Slavėnienė, B. Zalyš.

Pradžią 7 val. vak. punktualiai.

Po programos pasilinksminimas su šokiais grojant Initium Semestri kapelai.

Įėjimas: suaugusiems 10 šil., moksleiviams 5 šil.

Vakaro pelnas skiriamas Bankstowno savaitgalio mokyklai.

KIEK AŠ SUŽINOJAU!

Newcastle lietuvių choro choristai Julius Zakarauskas ir Irenos Meškauskaitės iš Sydney vestuvės įvyks balandžio 18 d. (Velykų sekmadienį). Chorvedys p. S. Žukas tik trina rankas iš džiaugsmo, kad ir Irena po vestuvių prizadėjo stoti į chorą.

Netrukus Newcastle lietuvių choro dainuos net septyni Zakarauskai neskaitant mokytojos J. Burokienės — Zakarauskaitės, kuri irgi tame pačiame chore dainuoja.

Initium Semestri vakare gaila buvo A. Plūko, kuris besukubėdamas apsisvert su taxi ir taip netikėtai pavėlavo, bet dar labiau buvo gaila vargšų studentų, kurie buvo net suabejoję, ar iš viso Algis atvyks ir dėl to galėjo sugriūti jų programa. Laimė, ir Algis po katastrofos išliko gyvas ir laiku prisistatė neskaitant pusvalandžio pavėlavimo, ir studentams išgelbėta garbė!

Adelaidės lietuvių eina pas Varną, kai nori ką nors prisiminti, ir pas Varną, kai nori užsimiršti.

Pereitą penktadienį iš Sydney laivu išvyko pasidairyti po pasaulį žinomas Adelaidės sporto veikėjas p. J. Donela. Išvykdamas kalbėjosi su M. P. redaktoriumi prizadėdamas painformuoti apie savo keliones ir nutikimus. Gero vėjo bičiuliui!

Velykų margučių paprotį vis dar gyvai palaiko Sydneyje skautai: Atvelyko metu Skautų Tėvų ir Rėmėjų Komitetas skautų žemėje Inglebourne ruošia gegužinę, kurios metu be kitos programos bus margučių parodėlė ir ridenimas.

Gegužės 1 d. Adelaidės lietuvių bendr. savaitgalio mokyklos Tėvų Komitetas rengia šaunų metinį balių. Visas gautas pelnas skiriamas mokyklos reikalmams.

Pereitą šeštadienį, balandžio 10 d. sydneyje p.p. Elena ir Pranas Nagai išvyko atostogų į užjūrius. Pirmiausia vyks į Ameriką ir Kanadą pasimatyti su savo giminėmis, o iš čia per Europą ir Aziją pasuks į namus. Atostogose numato išbūti apie tris mėnesius. Sėkmingos kelionės!

Visi, kas tik dalyvavo, labai gerėjosi balandžio 3 d. Sydney liet. studentų surengtu Initium Semestri vakaru. Programoje, sakė, visiems buvo užtepta garstyčių su medum. Tad visi buvo užgandin-

ti ir patenkinti. Bravo mūsų studentai!

Balandžio 4 d. Newcastle liet. choras turėjo savo eilinį pikniką — gegužinę Fraser parko pajūryje. Šalia visų linksmų pramogų buvo pravaista ir įvairios sporto rungtynės vaikams. Apylinkės pirmininkas ir chorvedys p. S. Žukas visą pikniko eigą nufilmavo. Dabar niekas negalės išsiginti, kas su kuo draugujausi...

Vieną kartą lietuvių turėjo pasiduoti ir žemaičio kietai rankai: Newcastle liet. apylinkė "valdo" ir taip pat veda chorą ilgametis chorvedys p. Stasys Žukas. Dainos mense jo "valdymas" pasiekė aukšto lygio; tikime, kad ir visuomeninėje veikloje jo "valdoviški" sugebėjimai realizuosis iškiliais kultūriniais pasireiškimais.

Sydneyje skautai ir ateitininkai intensyviai ruošiasi Motinos dienos minėjimui, kuris įvyks gegužės 9 d. 5 val. p.p. Dainavos salėje Bankstowne.

Dažnai nusiskundžiame, kad trūksta lėšų vienam ar kitam svarbesniam kultūriniam ar visuomeniniam užsimojimui. Tokių nusiskundimų apšiai girdisi ne vien tik pas mus, bet ir Amerikoje. Štai, sakysim, Rašytojų Draugijos anksčiau turėjusi didelės reikšmės kasmetinė literatūros premija atrodė jau numirė, nes iki šiolie nieko nesigirdi. Bet... reprezentacijai pinigų atsiranda. Štai Čikagoje besilankant aukštam Vatikano dignitorui arkivyskupui Antonio Samore jam buvo įteiktas 2000 dolerių čekis. Pinigai sudėti lietuviškų organizacijų ir pavienių asmenų.

Ku-ka

GEGUŽĖS 1 D. DAINAVOS SALEJE "DAINOS"

CHORAS RENGIA

LINKSMA POBŪVI

SU TURTINGA PROGRAMA

Svečiai iš karto bus sodinami prie staliukų, todėl prasome iš anksto užsakyti staliukus pas

A. Kramilių, G. Reisgytę (tel. 70 3978),

V. Kazoką (tel. 70 8395)

Gros gera kapela, veiks turtingas bufetas.

Pradžią 7 val. vak.

KVIECIAMI VISI IŠ ARTI IR TOLI!

Ivykiai pasaulyje

KINIEČIŲ GALYBĖ

Amerikos ekspertai spėja, kad komunistinė Kinija prieš Pietų Vietnamą galėtų ištatyti apie 300.000 kariuomenės. Kinijos stipriausios pajėgos — apie 600.000 vyrų išdėstytos rytiniame pakraštyje, kad sulaukytų invaziją iš Formozos. Apie 440.000 įgulos laikoma Mandžiūrijoje prieš Sovietų ir Korėjos pasienio. Vakarinėje Kinijoje Sinkiang laukoma apie 200.000 kariuomenės, ir Tibete apie 160.000 vyrų. Krašto vidaus tvarkai palaikyti turima 300.000 karių.

"GAILA ŪSŲ"

Despotizmas carinėje Rusijoje reiškėsi visapusiškai, net ir madų diktavime iš viršaus. 1837 m. pradžioje Vilnių apskrįjo žinia, kad iš Peterburgo sugrįžęs generalgubernatorius įsakė visiems valdininkams ir aplamai bajorų luomo asmenims nusiskusti barzdą ir ūsus. Anot amžininkų prisiminimų, susijaudinimas buvęs didelis. Vieni paklusniai sėdė į barzdaskučio kėdę, kiti bandė atšikinti nesveikata, o kurie galėję, sprukę iš miesto. Buvę ir tokių, kurie, netekę barzdų, iš tikrųjų persi-

šaldę. Visą subruzdimą dar padidino netikėtas autapimas. Mieste pasirodė skelbimai, kad teatre įvyks pjesės "Gaila ūsų" premjera. Artistai besiruošdami nežinojo apie nelemtąjį įsaką. Policija gi įžiūrėjo politinį pjesės aktualumą, afišas nuplėšė, o premjerą uždraudė. Norėdami želdinti barzdą bei ūsus, valdžios įstaigų tarnautojai dar ilgą laiką rūpindavosi gauti specialų generalgubernatoriaus leidimą.

PAS GYDYTOJĄ

Gydytojas: Aš visas ligas galiu išskaityti iš lignonio akių. Tamstos kairioji aks rodo, kad sergi kokia nors, kad ir lengvo pobūdžio, nervų liga.

Ligonis: Bet, pone gydytojau, mano kairioji aks yra stiklinė.

EZOPAS IR TEISĖJAS

Garsus pasakėčių rašytojas Ezopas buvo vergas. Kartą savininkas jį pasiuntė kažko nupirkti. Pakeliui Ezopas sutiko teisėją, kuris paklausė jį, kur eina.

— Nežinau, — atsakė Ezopas. Teisėjas pasijuto įžeistas tokiu vergo atsakymu, pašaukė sargybinius ir ėmė įmesti Ezopą į kalėjimą.

— O, vienok, pasakiau tiesą! — pareiškė Ezopas. — Juk nežinojau, jog einu į kalėjimą.

Prajuokintas tuo teisėjas liepė paleisti Ezopą...

MIRĖ HELENA

RUBINSTEIN

Balandžio 1 d. New Yorke savo namuose mirė pasaulyje pagarsėjusi kosmetikos "karalienė" Helena Rubinstein, sulaukusi 94 metų amžiaus. Ji yra Lenkijos žydaitė, gimusi Krokuvoje. Savo kosmetikos biznį ji pradėjo gyvendama Melbourne, Australijoje. Netrukus šis biznis taip išsiplėtė, kad ji nepajėgė išpildyti užsakymų, kurie plaukė iš viso pasaulio. Vien tik pereitais metais jos visos pramonės apyvarta prašoko 100 milijonų dolerių.

Indonezija, perimdama iš Olandijos vakarinę N. Gvinėją buvo įsipareigojusi praveisti krašte plebisita, kad krašto gyventojai pasisakytų — priklausyti Indonezijai ir palikti nepriklausomai, šiomis dienomis pareiškė, kad toks plebisitas nebus pravestas.

VIENTIEMS GERAI IR KITIEMS...

II-jo Pasaulinio Karo metu buvęs Anglijos Ministris pirmininkas, Harold Macmillan, buvo Britų ministrų rezidentu Alžyre. Kartą jis buvęs pašauktas išrišti disputo tarp Britų ir Amerikiečių karininkų. Viskas ginčas vykęs alijantų valgykloje. Amerikiečiai norėję, kad gėrimai būtų paduodami prie stalo prieš užkandžius, o Britai — kad po užkandžių.

H. Macmillano sprendimas — buvęs tiesiog salomoniškas. Jis pareiškė:

— Ponai karininkai, nuo šandien — mes darysime taip: paremdami amerikiečių pageldavimą — mes gersime prieš valgymą, o paremdami britų — gersime ir po valgymo...

Anglijoje atidengta šnipų afėra, kurie perdavė Anglijos karines paslaptis Rusijai. Sumintas krašto išdavikas F. C. Bossard, tarnavęs karo aviacijos bandymų skyriuje.

Vietnamo kare nuo 1961 metų iki pereitos savaitės žuvo 327 amerikiečiai kariai. Karas Vietname kasdien aštrėja. Amerikos karinė vadovybė reikalauja kietai smogti ir tuo užbaigti šią nepagydomą žaidimą, bet Amerikos politikai atsargūs ir platesnių karo veiksmų vengia, kad neįsiveltų tiesioginiai Kinija. Karas Vietname vistik vyksta, bet politinė terminologija jis yra nelegalus, nes formalus karo paskelbimo nėra padariusi nei Amerika, nei Kinija.

Amerika pereitą trečiadienį paleido aplink žemę pirmąjį komercinį satelitą, kuris gali operuoti tuo pačiu metu 240 telefoninių pasikabėjimų tarp Europos ir Amerikos ir tuo pačiu perduoti iš vieno kontinento į kitą televizijos programas. Satelitas pavadintas "Early Bird."